

Oglas, pripremlana itd.
niku i racunaru se na temelju
čitnog cimca ili po dogovoru.

Novi za predbrojbu, oglase id.
taju se naspunicom ili poloz
icom pošt. štedionice u Beču
za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe važi točno oz
načiti inic. prezime i najblaži
poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeđe ne primi,
reka to javi odpravniku u
otvorenom pismu, za koji se
ne plaća poštarnica, ako se iz
vana napile „Reklamacija“.

Cekovnog računa br. 247-549.

Telefon tiskare broj 38.

Inzaci svakog četvrtka e
pedne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju
ne podpisani na tiskaru, a
ne frankirani se primaju.

Predplata sa poštarnicom stoji
10 K. u obče, } na godinu
5 K. za sejake, } ili K. 3, oda. K. 250 na
pol godine.

Izvan carstve više poštarnica.

Plata i utujanje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h, za
stali za h, kol. u Puli, toli
izvan iste.

Uredničtvu i uprava nalazi se
u »Tiskari J. Krmpotić i dr.
(Via Sisano), kamo neka se
nazivaju sva pisma i pred
plate.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

© „Slogom rastu male stvari, a nosloga, sve polkvarvi“. Naroda podvrsica.

Odgovorni urednik i izdavatelj Josip Hain. — U nakladi tiskare J. Krmpotić, drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 12).

Iz carevinskoga vjeća.

Beč, zo. novembra 1903.

Koerber govori kod otvorenja sva
koga zasjedanja. Obično su mu Njemci
povladjavali. Ovaj put, dne 17. t. m.,
nisu. Pače su sami oni postavili predlog,
da se razprava o izjavah Koerberovih
otvori. Povod tomu su njekje, reči Koer
berove, po kojih Njemci su sudili, da je
Koerber možda nješto obećao Čehom pred
češke univerze Moravskoj. Drugi uzrok
su Koerberove izjave obzirom na vojsku
i nagodu. Njemcem nije, do jedinstvenosti
vojske, tako, ili da, jakosti monar
hije, njim je glavno i jedino: njemač
tvo. Oni se kažu protivnici Koerberu,
jer je dopustio, da se je valjanost nje
mačkog jezika u jednom dielu vojske
umanjila. Za to su i njemačke novine
od sredje na njega zarežile. Došao je
pak glas iz Budimpešte, kako je na Koer
bera napao novi magjarski ministar-pred
sjednik Stjepan Tisa. Iz rieči ovoga viditi
je, kako se u Budapešti omaložuju i
Koerber, i ovu polu-monarhije. Sad u
rašte Njemci odmah u druge gusle. Četvrtak
več novine drugate pišu nego li su pisali
u sredu. Predstavnici njemačkih stranaka,
koji su se u srijedu pogovarali, kako de
udariti proti Koerberu, idu, četvrtak Koer
beru, da se s njim dogovore kako da po
stupaju. Vidi se, kako su jedno — Koer
ber i Njemci, Češki, slovenski, hrvatski,
rusinski zastupnici već su danas s Koer
berom obrativali. Oni se mogu samo
veseliti, kad ga drugi ruže, napadaju,
omaložuju, a mogu se veseliti i tomu
ako su Magjari dobili jezikovnih prava u
vojski, jer njim se mogu i oni nadati. On je Njemcem u vremeni, a tim pravi ne
prijetnja Slavenom. I u poljskom klubu
jaka je struja proti njemu.

Svi klubovi držali su sredu i četvrt
ak-sjednice, svi razpravljali o govoru
Koerber i Tise. Svi imenovali svoje go
vornike za razpravu o Koerberovu govoru.

Do zadnjeg hipa ipak nisu znali,
hoće li se moći voditi ta razprava; neće
li njoj stati na put Česi sa prešnimi pred
lozi. Nisu stavili, kako se vidi iz slijede
ćega.

U današnjoj sjednici, čim su se pročitali
podnesi, oglasio se je za rieč ministar
predsjednik Koerber. Ustao je da odgo
voriti na interpelaciju, koju bijaše među
podnesci pročitana a koju su nanj, upra
vili račelnicu njemačkih stranaka: libe
ralne, velikoga posjeda, pučke, antisemit
ske i katoličke. Interpelacija njihova i
govor Koerber vrti se oko govor
ugarskog ministra-predsjednika Tise. To
obave bijaše stalno već dan prije dogo
vorenovo imenovanje načelnika ovih stranaka i iz
med Koerbera. Ovaj je priznao da je au
strijska vlada u vojničkih stvarih popu
šala, pak dodata da dulje nije mogla nit
neće. Držati će se zakona, koji daje njoj
isto toliko vlasti koliko i ugarskoj. Naše
to je austrijsko-njemacko pravo, braniti
ćemo i nikad ga napustiti. Kao zadnji
vojnik svojoj zastavi, tako ćemo mi ostati
vjerni svojemu zakonu i pravu. Ako do
đe vrijeđe, da se medusobno zovemo
ruđanci, nek se nezaboravi da je tu
rieč prvi rabi ugarski ministar-pred
sjednik. Tako se je Koerber razjunačio —
riječni.

Mnogi, uaročito Njemci povladjavali
su burno govoru Koerberovu. Radikalni
Česi rugali su mu se, i klicali mu da je
ipak popustio, a što je još branio, to je
senio za Njemce. Stranak je prosvedeo
vao, što nije odgovario na njegovu in
terpelaciju u istom predmetu, dokako na
peren proti Koerberu i njegovoj vladavini.

Iza toga, postoju Česi zapostavili
prešne predloge, prešlo se je u razpravu
o govoru Koerberovu od 17. t. m., gdje
se je dakako doticalo i današnjega.

Prvi je govorio Čeh dr. Herold.
Krasan svoj govor je zaključio tim da
neće biti dobra za monarhiju, dok se svim
narodom u njoj neda prava, dok kruna
nesklopni mira s narodi, što se nemože
dok je Koerber na vlasti.

Njemački veleposjednik Baernreuther
htjeo bi bar pomije medju narodi „Au
strije“, da bude parlamenat, jak proti
Ugarskoj. Onako kao i Koerber, neće se
narodi složi s Njemci, i, nek podupiru
njemačku vlast, koja jih ni sve načine
zatire.

Radikalni Čeh Zazworka, raduje se
što su Magjari dobili svojih prava u vo
jski. Htjeo bi da jih dobiju i drugi narodi.

Govori oštros proti germanizaciji, sa vo
jskom i sa vladavinom Koerberovom.

Wolf neviđi neprijatelja nego u Če
sim, te je proti svakoj pravici, koja bi njim
se imalo dati.

Socijalista Eckenburger veli da je
nagoda između Austrije i Ugarske prosta
laž. Nagoda obstoji samo između krune i
Magjara, a računa za nju plaćaju austrijski
i nemajarski narodi — Ugarskoj. Valja
se razdjeleti. Laž je također, veli govor
nik, proglaš iz Chlopky. S njim su Koer
ber i kruna i Austriji učinili fašač
i u cijeloj monarhiji vlada metež, a tomu
metežu može se učiniti kraj jedino tim, da
se uvede sveobec izravno izborni pravo.

Antisemita Scheicher nije načelno
proti nagodi, ali neće da Austrija nosi žr
tva za Ugarsko. Udar u proti Magjarskoj
vladi radi pritiska na narodnosti. Ima
pravo. Ali ne vidi ili neće da vidi kako
austrijska vlada tlači narodnosti.

Iza toga je razprava pretrgnuta, i
nadaljevati će se utorak. Među govor
nici zabilježeni su i Slovenac dr. Ploj i
Hrvat Borčić.

Od procitanih interpelacija donašamo
dve što jih postavio naš zastupnik.

Upit zast. Spinčić i drugova na
njeg. preuzvišenost gospodina ministra
gospodstva i nastave.

Pokojni predsjednik u Zagrebu Anton
Sučić, rodom iz Dobrinja na otoku Krku
u Istri, ostavio je znatnu zakladu za
učeće se mladice njegovoga roda.

Pošto su prvi koraci za oživotvorenje
odnosne voje plemenitog zakladitelja
bili učinjeni kod c. kr. vlade već godine
1898., te je otdać prošlo punih pet god
ina;

i pošto bijaše želja zakladatelja, da se
njegovu volju čim prije oživotvori,

pošto su oni određili — sve, siro
mašni ljudi — kojih djeca imaju pravo
na uživanje stipendija, i kojim bijahu sa
strane oblasti obećane podpore iz zaklade,
dok se istu ne posve uredi, svoju djecu
zbilja poslati u školu, te se, u očekivanju
na stipendije, odnosno podpore, zadužili
u obće finansiјalno upasti;

i pošto nisu dosad dobili nit stipen
diju nit podporu, upravljaju podpisani ne
njegovu preuzvišenost gospodina ministra
za hodoštvoje i nastavu upit:

I. S kojih razloga nije, još rješeno
prešno pitanje zaklade pok. Antona Su
čića za učeće se mladice njegovoga roda?

2. Je li Vaša Preuzvišenost voljna
poduzeti bezvlačno shodna, e da za re
čeno pitanje stipendija čim prije rieši, te
da ubogi rođaci zakladatelja dodaju do
njim pripadajućih stipendija odnosno pod
pora?

Isti zast. Spinčić postavio je drugu
interpelaciju, i to na ministra domobran
stva. U njoj kaže, da vojnički tereti za
djevaju više primorsko stanovništvo nego
li stanovništvo ostalih pokrajina. Jer vo
jniči primorskih zemalja moraju služiti
jednu godinu više nego li drugi. Kaže
nadalje, da se pomanjkanje najboljih rad
nih, slika kroz punu četiri godine u slabih
gospodarskih odnosa Istre i Dalmacije
sve teže čuti. On kaže konatno, da se
obično, a tako ni veće godine, neodpušta
momaka od mora kući niti posle punih
četiri godine službe, već će ih drži
u oktobar i novembar; te pita ministru do
moranstvu, da li je voljan urediti shodna
kod odučujućih čimbenika, da se mor
nari — vojnici odmaju 1. oktobra, posle
4 godina službe odpušćaju iz službe?

Ravnopravnost.

§ 103. kaznenog postupnika glasi:
„Ako svjedok nije vjest sudbenom jeziku,
moći će se izpitati bez tumača samo onda,
oko sudac i voditelj zapisnika njegov jezik
pažnju, ako ustrelja, imat će se spisom
prikljupiti ovjerovljeni prevod zapisnika u
jeziku sudbenom.“

Izvan tog slučaja ima se svjedok iz
pitati pomoću zakleta tumača i ima se
saslušati u jeziku, u kojem se svjedok
izpituje i u prevodu u jeziku sudbenom
uvrštili u zapisnik. Tumač može ujedno
voditi zapisnik.

U smislu § 198 k. p. postupa se na
isti način i za slučaj, ako okrivljeniku nije
sudbeni jezik poznat.

Putujući pred nekoliko dana iz Pule
u Rovinju, govorio sam sa seljakom ro
vinjske okolice, koji je uprav onog dana
bio saslušan kao svjedok kod okrugnog
sudista u Rovinju, pa ev. kako se gore
navedene ustanove rabe:

Svjedoku nije poznat nego hrvatski
jezik, pozivnicu je dobiti u talijanskom
jeziku, dokako, posve izkvarenim imenom,
pa nerazumeće o čemu se radi; molio je
dostavljača, sudbenog poslužnika, da mu
raztumači, i tako saznao je za stvar i
da, kojeg je pozvan. Došao pred sudicu
izražajelj, ovaj ga nerazumi, a još manje
voditelj zapisnika. Dakle slučaj ustanove
§ 103. stavka 2. kaznenog postupka? I
Svjedok bje odpravljen iz sobe, dok se
je tražilo g. tumača u sobi, tako je tvrdio
svjedok, bivšeg bačvara, kašnje trgovca
dr. Štrba.

Sudac-izražajelj govorio je talijanski
sa tumačem, ovaj pokvarenim, težko ra
zumljivim dijalektom sa svjedokom, a
kašnje ţnovice tumač sa sudcem talijanski,
dok je napokon sudac voditelju zapisnika
talijanski diktirao, a ovaj na koncu konca
zapisnik talijanski napisao:

Ovaj zapisnik bio je svjedoku pred
ložen za podpis i podpisao ga, premda
nije znao sto podpisuje, i tako je svršio
dugotrajno izpitivanje svjedoka.

Pitamo suda, gdje je, kako navedeni
§ kaže, saslušati u jeziku u kojem se svje
dok izpituje i gdje je prevod u jeziku
sudbenom, odnosno vodjenje zapisnika po
tumaču?

Pitamo nadalje, kako se može za
razprave takvim protuzakonitom zapisnikom
zadovoljiti sudbeni dvor, i kako se takve magjarskom saboru, toli u carevinskom

rezakonitosti mogu trpiti baš kod okrugnog
sudista, dakle pred nosom onog ili onih,
koji bi morali nad vršenjem zakona bdati?

Pitamo jošte, da li se je, ako je
tumač, u istinu bačvar i uslijed toga vje
stiji šestilu nego peru, postupalo kod im
enovanja tumača u smislu dvorskog de
kreta 22. prosinca 1835. br. 109 i minis
tredbe 12. lipnja 1897. br. 24?

Ne obstoji li naredba, da se kao tu
mači ima po mogućnosti rabiti prikladne
sudbene činovnike? (Minist. naredbom od
29. studena 1853. br. 20.064.)

U smislu minist. naredbe 6. siječnja
1874. br. 17.063, još danas vrede ustan
ove minist. naredbe 29. kolovoza 1850.
br. 11.412, koja glasi: „ako uslijed ja v
nog i oglasa ne može se naći tumač,
koji bi inostrani jezik znao i pisati, onda
s a m o ima se zapisnik u jeziku sudbenom
voditi, ali uvjek i u zapisnik uvrštit, da
se je to dogodilo radi pomanjkanja tu
mača, vješta pisaju!“

Te ustanove nisu valjda poznate u
Rovinju, pa bilo bi umjestno, da se nad
ležna oblast pobrine i sjeli određene su
dove na one ustanove, kao i na ustanovu
§ 18. minist. naredbe 19. studena 1873.
broj 162.

Riba od glave... ne miriši, kaže
poslovica, pa radi toga nije čudo, da se
i kod nekojih kotarskih sudova u okružju
rovinskog baš onako postupa kao i u
Rovinju samom!

Sve gornje ustanove vrede za slučaj,
ako svjedok ili okrivljenik nije sudbenom
jeziku vjest, dakle ako se radi o inostra
nom jeziku. U Istri se pak one ustanove
niti onda ne rabe, kad se izpitavaju sve
doci ili okrivljenici hrvatske narodnosti,
premda u velike pretežni dio pučanstva
rabi same i jedino hrvatski jezik, koji po
tomu nije inostran!

To vam je ona po ministru pravo
sudija toliko razvijana ravnopravnost
s vještačnost u Austriji!

Pojedini slučajevi nisu, meni znani,
reći će ministar pravosudja, ali kako mi
je prijatelj činovnik kazao, netreba mi
ministr, hoće li se o stvari osvjeđoći, niti
da se iz Beča potruditi, niti da zahtjeva
izvešće od sudbenih oblasti, doštanito je,
da dade pregledati godišnje račune kaz
nenog odjela rovinjskog suda, pa će vi
diti, koliko se u gornju svrhu plaća onako
vom tumaču godišnje, dapače skora svakog
dana u godini.

Politički pregled.

U Puli, dne 18. novembra 1903.

Austro-Ugarska.

U nedjelju u jutro primilo je Njeg
Vel. u audienciju ministra rata Pitreicha,
a za njim zajedničkog ministra financija
i konačno magjarskog ministra-pred
sjednika grofa Tiszu. Ovaj posljednji izvješ
io je vladara o položaju u Ugarskoj i valjda
o sporu, što je nastao između njega i
anstrijskog ministra-predsjednika dra.
Koerbera zbog poznatih izjava koli u
magjarskom saboru, toli u carevinskom

vieću o pitanju vojnih povlastica, koje je vladar obecao mađarskoj vladi. Kasnije viećao je ugarski ministar-predsjednik sa ministrom izvanskih posala grofom Golušovskim i sa zajedničkim ministrom rata.

Istoga dana imao je poljski klub carevinskog vieća sjednicu, u kojoj su izabrani u parlamentarno povjerenstvo slijedeći članovi kluba: vitez Abrahamović, grof Wodziewski, vitez Ceyakovski, Zvieržina i Postor. Za tim se je razpravljalo o pitanju vojnog činovnika Stiller, koji je bio odsudjen na više godine tamicu i na gubitak svoje časti, jer je navodno ukrao načrte o mobilizaciji vojske. Pošto je već dio kazne pretrpio, našao se pravi krivac te kradnje, po čemu je Stiller odmah pušten na slobodu uz pridržanje svoje časti. U toj sjednici iviestili su zastupnici Popowski i Szajer, da je Stiller pod sadašnjim ministrom rata opet izgubio svoju čast. Tim povodom razvila se je u klubu vrlo žestoka razprava, u kojoj su Stilleri uzboređivali poznatim francuzskim izdajnikom Dreyfusom. Predsjednik kluba vitez Jaworski stavlja predlog, da se u poslu Stilleri stavi interpellacija na vladu i u carevinskom vieću i u delegacijama. Ovaj predlog prihvatiše jednoglasno.

U njemačkom Brodu u Českoj preminuo je opštoga čedna podpredsjednik českoga za kluba na carevinskom vieću i jedan od prvaka mlade česke stranke t. j. dr. Brzorad, koji je igrao zadnjih desetak godina važnu ulogu u zastupstvu českoga naroda. Kod sprovođa sakupiše se njegovi drugovi uz mnogobrojne prijatelje i štovatelje a nadgrobovno slovo izrekao mu je zastupnik na carevinskom vjeću dr. Stransky.

Ceski listovom pišu iz Beča, da su iz mađarskih političkih krugova stigli u Beč glasovi, da je u mađarskom saboru osiguran izbor delegata tako, da bi se mogle sastati delegacije oko 15. decembra o. g. Kako je već bilo do sada javljeno, buduće se neće moći rješiti zajednički proračun zbog božićnih blagdana do nove godine, to će biti prvi posao delegacija, da zatraže privremeni proračun. Još se pravo nezna kad bi se mogle sastati delegacije opet poslije nove godine.

U mađarskom saboru pripravlja se vladina stranka na odlučnu borbu proti obstrukcionistima. U tu svrhu, da će se držati dnevno po dve sjednice, a moguće da će biti i sabor odgovoren. Ministarpredsjednik grof Tisza iznio je u sjednici od 23. o. m. predlog, da se izbor u delegacije što prije obnovi, jer da će biti ručno pismo za sazov delegacija za dne 25. decembra, za koji dan objavljeno.

U Hrvatskoj sazivlje stranka prava marljivo javne skupštine, na kojih se razpravlja o finansijskoj samostalnosti kraljevine i o inih pitanjih, zasjecajućih u javni život Hrvatske. Takva skupština bijaće nedavno na Sušaku u nedjelju u Bakru, gdje bjeće prihvaćeno šest rezolucija tičućih se odnosa u banovini.

Srbija.

Ovih dana pronio se glas, da je bio kralj Petar udaren od kapi uslijed neprestanog uzravjanja. Viest se ta nije potvrdilo ali nebi bilo čudo kad bi kralj i u dočevnom pogledu klonuo radi neprestanog komešanja stranaka i neobičnih dogodjaja u kraljevini.

Urednik novoga biogradskoga lista "Ogledalo" Pero Todorović pobegao je ovih dana iz Biograda preko granice u Zemun. Redarstvena oblast zaplenila je u zadnje doba više puta taj njegov list, a sud ga je tužio radi uvrede Veličenstva. Todorović je naime u svojem listu oduzivao umorstvo kralja Aleksandra i kraljice Drage te napao žestoko sadašnju vladavinu. Bjegom se je za sada spasio od sudbenog progona.

Bugarska.

Ovih dana obdržavalo se u Carigradu ministarsko vieće, koje je razpravljalo o

tom kako da se zadovolji Austro-Ugarskoj i Rusiji u pitanju reformah u Macedoniji i u ostalih turskih pokrajina. Što se nije već do sada odgovorio na notu spomenutih velevlastih radi reforma, izpirčavaju se u Carigradu time, što je bio tobol Sultan Lajko bolestan. Zbog tih reforma imao bi odstupiti turski ministar izvanskih posala, kojemu se prigovara, da nije kada steci situacija i okolica u pogledu zahtjevanih reforma. Ono zavlačavanje sa provedenjem zahtjevanih reforma dokaže opet jednom kako se turska nerado podvrgava nalogom velevlastih i to sve dote, dok njoj nezaprjeti neposredna pogibelj. Mi dvojimo i sada o tom, da će ona s lipe il dobre volje provesti reforme onako, kako to, od nje zahtjevaju vlasti. Bude li konačno prisiljena, da nešto proveže, učiniti će to tako, da nebudu ni višti, ni krščani, koji već nemogu, da dulje podnose njezinog zuluma.

Italija.

Talijanski kraljevski supruzi vratili su se prekjuter iz Englezke, gdje bijahu kroz tri dana gosti englezke kraljevske obitelji. Na pozdrav londonskog načelnika odgovorio je kralj Viktor Emanuel, da se zahvaljuje srdačno pučanstvu glavnoga grada na sjajnom dočeku. Iskreno prijateljstvo – reče kralj – postoji od davne između objiju zemalja. Bila su burna vremena, kad je moj uzvišeni đed pred 50 godina izrekao ondje rieti, koje su zabilježene u zlatnoj knjizi grada Londona. Talijanski je narod tada započeo borbu za svoje jedinstvo i nezavisnost. U ono doba našao je talijanski narod iskrenu i čuvstvu ljubavi u Englezkoj, što je stvorilo međusobno povjerenje, koje od srca nikada nije prestalo proizmati dobre odnose između objiju zemalja.

Kralja i kraljicu pozdravljao je englezki narod svuda vrlo prijazno i srdačno, a englezki dvor učinio je sve moguće, da bude visokim gostom boravak u Englezkoj što ugodišnji.

Ono putovanje kralja Viktora Emanuela u Englezku dovadaju i savez sa nedavnim putovanjem u Pariz te se odatle zaključuje, da se radi o novom savezu između Italije, Francuzke i Englezke.

Sjećajte se
"Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Franina i Jurina:

Jur. Aber vaš makt diser ferflukte fon Nepristransky?

Fr. Sajeta... ce je pak to?

Jur. Ce?... ovako da su nas citadin va Terste vrščali po kamari do Logotenciju i bečali do jada s nogami. Fr. Ja, ja ču mu poveć vaš makt: Najpre pul našega segavoga Vicencija se na zere zavojoni i nagloje kosat do zatjac, kili nisu umeli čapat ovoga leta kod kaci de distrusijon i de divertimento, a pokle se kalumaju svi tri na butili naših gentilih sior dotori. O ben... rada mi serce behće do radosti, zac almeno informacijuni čeju bit vavek juste i nepristranske.

Fr. Dragi ti... ce bambulas... to ti

je svejeden kumpot kuntra brzinom seromahu.

Fr. Jurino, odkuda to?

Jur. Baš iz Čukarije.

Fr. Jel tamo ča novega?

Jur. Je, je, obukati da živu a sudci da sude Hrvate po talijansku, zač da nezna hrvatski.

Fr. Ma pur se čuje, da će jedan sudac za koga govorit, da nezna hrvatski, tamo bit za suca inštaliran.

Jur. Tega ne verujem, zač tamo ni Talijsani, kako je to i "slavna" nasa junta sama priznala.

Fr. Čemo videt?

Fr. Zač se ono ripi Kokuma va tršćanskem, "Abreice" radi cestovnog komitata na Volovskem?

Jur. Još pitaš, ta nezna, da bi bil on rad bit predsjednik?

Fr. Dragi ti, baš je ono za njega kako rog za tovara.

Jur. Ti nemoreš od manje, da nespomenes rogi kada ti pridi na misal one personi.

Fr. A na, ja nisam temu krov.

Pogled po Primorju.

Pazinski kotar:

"Sokol" u Pazinu obdržavati će dne 28. tek. mj. o 6 sata z. p. svoju ustavnu skupštinu. Privremeni je odbor jurve izdvojio vladinu privolu na osnivanje društva uz predložena pravila. Polog istih svrha je društvo: njegovanje streljaštva u obće, da se njime po mogućnosti podigne občenita obrambena spremnost, njegovanje i promicanje tjelesnog i držvenosti, te priređivanje dozvoljenih zabava i skupinskih izleta. Društvena se svrha postizava:

1. vježbama u pučanju, tjelesnježbi pojedince i u odjeblj, te ovećim javnim streljačkim i gombalackim svetioncima;
2. poukom u pučanju i u uporabi streljačkog oružja;
3. Priređivanjem i podupiranjem obče koristnih i patriotskih poduzeća, koja su kadrni promicati streljaštvo i njegov ugled, te tjelesnježbu;
4. društvenim zabavama.

Kako je odatle razvidno, ovomu je društvo namjena zaci u najšire krugove naroda, te državiti u jedno bratstvo bilo okretni gradski ili čvrstu seljačku mladež. Djelokrug ovoga društva se ograničuje na pazinski upravni kotar.

Porečki kotar:

Zivinski sajam u Bujah. Prošlog utorka obdržavan bijase u Bujah prvi zivinski sajam. Od sada unapred obdržavati će se tamo zivinski sajmovi zadnjeg utorka svakog mjeseca.

Namet cestovnog odbora u Bujah. Dne 5. o. m. zaključio je cestovni odbor u Bujah, da će udržati na čitav sudbeni kotar sliedeće namete za popravak i udržavanje cesta: 19% na sve izravne poreze, izuzev osobni porez; 50% na potrošarinu od K 1-70 od svakog hektol. pive, prodane na malo.

Koparski kotar:

Vježbanje. Dne 15. o. m. vježbalo se je u Gracu g. dr. Ivo Letis, veli rođajeb, novoinvenovani lečnik za zdravstveno okružje Buzet-Roč, sa dražestnom gdjicom Herminkom Altmanovom, pohrvatkinjom Njemicom iz Graza. Čestitamo!

Občinski izbori u Roču. Prekjuter odgoće občinski izborori u Roču sa trećem telom u kojem je pobijedila naša lista sa 139 proti 57 glasova. Jufer je birale drugi i prvo telo, te bijahu izabranu naši predložnici sa 72 proti 37 glasova u drugom telu, dokim su u prvom pobijedili prolivnici sa 26 glasova proti 19 naših. Živili svjetni izbornici!

Iz Zagreba nam pišu: Nakon dobre vremena dobili smo ipak licenci, to je osobni veleuč. g. dr. Iva Letis, Opatički, koji je već prosluo kao vrstan lečnik i vrlo rodoljub u občini pazinskoj, gdje je službova, na sveobču zadovoljstvo te si stekao simpatije občinstva. Kao što je znao u pazinskom kotaru, tako će sigurno i ovde u našem okružju nastojati, da bude našem tužnom seljaku ne samo od pomoći u slučaju bolesti, već da će narod liceti i duševno, podučavajući ga u svem dobrom i plenitom! Veseli nas, da smo dobili tu mladu silu u naš krug, preporučamo ga našem občinstvu u zdravstvenom okružju, neka se navraća k njemu po svjet u svakom pogledu. Dobro nam došao.

Voloski kotar:

† Ludevika učeva Jelović, umrla je u Kastvu dne 20. ovog mjeseca, i pokopana je tamo na groblju sv. Lucije velikim saučesćem naroda prošlo nedjelju.

Bila je starica od 83 godine. Rođenja je od negda známene, kuću Vlah, od koje je poteklo u prošlim vječkovima više učenih ljudi, naročito duhovnika. Njezina braća bili su pokojni kanonik Eugenij i župnik-dekan kastavski Alojzij Vlah, prvi i dugogodišnji predsjednik Bratovšćine hrv. ljudi u Istri, sudbeni savjetnik Josip, lečnik dr. Fran. Još joj je brat bio, počojni Martin Vlah, po domaću "Timac" (pokraćeno od Martinac), poslednji kanclir kastavske gospoštije. Obitelj Vlah bila je u stara vremena plemena, te su za zlameњe imali ono sedam zvjezda, što se zovu "Vlaščići". Od njihovog roda potiče velika stipendijalna zaklada "Vlah-Pekota", što ju je ustanovili oko 1862. neka Vlah udata Pekota. Ta zaklada biti će sada povećana, što prestaje neki mali dohodak, koji je pokojni pristojao za život. Od svih imena Vlah još su samo dva unuka pok. dra. Franja, sada pastore liječnika Cesara Akatića. U dobrij su rukuh. Moć će dulje nositi slavu roda Vlahova.

† Mate Simčić. Iz Klane dobili smo od onoga upravnog vieća občine sljedeći dopis:

Dne 21. o. m. na 4 $\frac{3}{4}$ u jutro, prešlio se u vječnost naš nezaboravni blagajnik Mate Simčić u muževnoj dobi od 37 godina, ostavio iz sebe udovicu suprugu i devetero neobesrbljene djece.

Pokojnik bješe u svakom pogledu uzoran i marljiv činovnik i čestit rođajeb, te sve do posljednjih dana svoga života revno vršio svoju službu i uvjek radio za ugled i dobiti ove občine.

Upravno vieće sazvalo je danas izvanrednu sjednicu, da izkaže milom pokojniku u ime cijele občine posljednju počast prigodom težkog gubitka.

Sakupljeni ovde vječnici kličemo ovduje tužnim glasom: Mili pokojničić, lažka. Ti bila domaća gruda, koju si kroz cijeli svoj život tako žarko ljubio. Tvojim plemenitoj duši neka bude Svevrsinski blag i milost, da strotno prispije onamo gdje siše sjepe sunce, gdje rumeni ljepša zora, a Tvojim ucviljenom obitelji i svojim izražajima ovime najiskreniju sućut u ime svojih občinara. Predsjednik upravnog vieća občine, Klana dne 21. studenog 1903. Josip Gaš.

Zabava. Hrv. Čitaonica u Kastvu, prošle nedjelje izpala je jako dobro. Naši tamburaši i tamburašice odigrali su bosutno nekoliko komada, a naši pjevaci odigrali nekoliko pjesama. Postojanim i marljivim vježbanjem, uz vratne učitelje može se doseći mnogo. Igricu Stjepana Širole "Pomršeni računi" igrale su gospodice Tonica Karlovorić i Marija Grosmanova, te gg. Br. Jurinčić, Eug. Grosman i mladi Jelović na obće zadovoljstvo. Vojnička glasba je upravo razdražala prisutne, izvadajući "Hrvatsku ouverturu", "Hrvatski dom", i "Domovini i ljubavi", te dodav svaki put još koji komad. Kod sviranja hrvatske himne "Liepa naša do-

"movina", sve je občinstvo ustalo i burno povrijedljivo. Prisjetujemo sami, da je moglo i više ljudi, bilo iz Kastavčine bilo iz Voloskoga i Opatije, nasladjivati se kod te zahave.

Cestovni odbor za Voloski kotar. Dne 17. o. m. konstituirao se je cestovni odbor za Voloski kotar. Prisutni bili su članovi toga odbora, osim jednoga, koji bio poslovni zapričeš.

Predsjednikom cestovnog odbora bio je izabran načelnik voloski i zemaljski podkapelan g. dr. Andrija Stanger, a predsjednikom g. Emil pl. Persic, posjednik u Lovranu.

Tamošnje talijanske podrepnice, ili po domaću "poprdili" nastojali su one, mogući taj izbor, ali im nije spletka uspjela. Takovom izboru veseli se sve, što je poštenoga i neodvisnoga u onom kotaru, dokim pučaju od jedna šarenjac, izrodi i doteđenje.

Lošinjski kotar

Iz Baške nam piše: Na 19. o. m. obdržavala se je ovdje sjednica obč. zastupstva. Između ostalih fočaka manje važnosti razpravljalo se i odobrilo proračun Baške, Starobaške i Batomlje za g. 1904. (Dragabaska ima upravo više, koja poselice sastavljaju i pretresuje svoji proračun). Kod razprave o proračunu za Bašku, opazio se je užasni porast bolničkih troškova, što ih mora občina snasati za svoje pripadnike, koji idu na liječenje u javne bolnice. Ordje bi bilo možda na mjestu preporučiti obč. poglavarstvu, da bude nespremnoje kod izdavanja svjedočišta siromaštva, jer nije pravčeno, da citano občinstvo snasa bolničke troškove za one, koji bi je više manje mogli i sami nositi. Radi tih bolničkih troškova i radi uskorjenja mjeseta za jednoga redara, kojega se nužda od svih občinara osjeća i potreba pripoznaje, morao se je občinski namestnik povisiti za sto po sto. Da to povišenje občinari toliko ne očute, morali bi vinogradari pitati (svaki občinac ima mrvu vinograda), da im se porez smanji dotično ukine na one čestice, koje im je filoskern uništila ili koja već obnavljaju sa američkom lozom. Na to je obč. glavarstvo bilo također pozvalo vinogradare i pripravno je da svakoga uputi, ali se do sada nije nikto još ni ganuo, da to zatraži. Maknute se ljudi! Koja körat tužiti se, ako nećeš da ni koraka učiniš za svoje bolje?

U istoj se je sjednici jednoglasno prihvatio predlog, da bude na mjesto stalne učiteljice u Dragibaski imenovana jedina moliteljica gdje Sersić Luce rodj. Lesica.

Sadanjuju je ob. zastupstvu rok izteko, pak će do mala biti izložene izborne listine za obnovu obč. zastupstva. Premda se ne predviđa, da bi moglo biti izborne borbe, ipak ćemo vas obavještavati o toku izbornih priprava, da i oni naši, koji bivaju na Ricci ili Puli, budu mogli čitati i znati, što im bi kćeve radi. Zato ćemo nastojati, da vam se i češće javljamo.

Doljala Iija. Sinod bio je zatvoren naredbom državnog odvjetništva u Rovinju sion Bepo Čárvin, glasoviti obvezujant česke kamarile, inače sudbeni vjestak, navodno zbog zlostina prevare.

Ta je vijest pobudila veliku uzrujanost u našem Izraelu, tako da se vidi obiljet po gradu svećenike, pische i farizeje českog Izraela, tim više, što se sumnja, da su u tom čoravom poslu umješani i naši kapucioni, koji je bio sion Bepo dječja ruka.

Možda će ipak ved jednom sunce pravde zasjat i razkužit Egubejsku stalu naše kamorre.

Trst.

Odlukovanje pošt. činovnika. Cesar i kralj Fran Josip I., podiočio je odlukom od dne 8. o. m. c. k. poštanskom savjetniku g. Arturu Marcocchia pl. Marcaini

Trstu, naslov i značaj pošt. nadšavjetnika uz oprost odnosnih pristojba.

Imenovanje. Službeni list bečke vlade Wiener Zeitung priobčuje u svojem broju od dne 20. o. m. da je dobiti g. Todor Schwarz, davoriški savjetnik kod c. k. namjestništva u Trstu, naslov i značaj predsjednika namjestništva.

Otvorene mjesto. Nac. c. k. depozitom uredu civilnog suda u Trstu, raspisana je služba oficira, odnosno asistenta.

Molbe za to mjesto treba predložiti predsjedništvu c. k. zemaljskoga suda u Trstu do dne 2. decembra 1903.

Mjesto vjeroučitelja. raspisano je na c. k. državnoj realci u Trstu, sa nje mačkim naučnim jezikom. Ovo mjesto će se popuniti najduže do početka drugoga tečaja tekuće školske godine. Molbe valja učiniti do dne 29. decembra, propisanim putem na c. k. namjestništvo u Trstu.

Novi župnik kod sv. Antuna novoga u Trstu. Kako čitamo u tršćanskih listovih, imenovan bio je župnik kod sv. Antuna novoga u Trstu gosp. dr. Trifun Pederzoli, brat savjetnika zemaljskoga suda u Trstu, g. Hinku Pederzoli. Novimenovani župnik jest rodom iz Kotora, a starior iz Trenta. U Trst je došao za biskupovanja pok. biskupa Glavine, za učink od tada služio u Trstu. Zadnje doba bio je vjeroučiteljem na gradskom ženskom liceju. Rodjen je godine 1863. Sada je župnikom najveće župe u biskupiji, na broj 68.000 duša. Suradnik je poznatog listića "L'Amico". Mnogobrojni slovenski župljani čekaju ga na djelu to tim više, što mu pjeva slavopjeve životski "Il Piccolo".

Razne primorske vesti.

Izpit usposobljenja za učiteljsku službu. Na učiteljštu u Kopri obdržavanje od dne 9. do 22. o. m. izpit usposobljenja za pučke i građanske škole. Taj izpit položili su između ostalih i dva naša učitelja i to gospoda Josip Bertok i Ante Gruntar. Cestitamo!

Željezna na Učku. Austrijsko ministarstvo željeznicu podišlo je dozvolu posjedniku Gustavu Pabslananu, da preuzeme preliminarna proučavanja za izgradnju željezničke pruge iz postojane Lupočlanske na Učku i odatle u Opatiju. Tehničke pripravne radnje već su započele.

Za netom svršenog saborskog zasjedanja u Puli, zagovarao je jedan od naših privata u privatnom krugu svojih prijatelja ovakovu gradnju željeznicu, za koju on svom odlučnošću tvrdi, da bi bila vrlo praktična i unosna.

Knjijeve vesti.

Knjige Matice Hrvatske. Ovogodišnje knjige "Matice" razasiljat će se svakako i drugoj polovici decembra t. g. i to onim redom, kojim će gg. povjerenici javili. Pozivaju se svi pismeni Hrvati i prijatelji Hrvata, koji mogu dati 6 K. da se za vremena prijave gg. povjerenikom i svojim uplate.

Matica daje ove godine ovih devet knjigah: 1. Car Emin: Zimsko sunce. 2. Gjalski: Gjrgijica. Agićevo. 3. Klaic V. Slike iz slavenske povijesti. 4. Marković R. pl.: Djeca njega. 5. Milošević: Izabrani poglavja iz običega narodnoga gospodarstva. Svezak II. 6. Orzeszko: Izabrani prijedlozi. 7. Šenov: Ban Pavao. 8. Tresić-Pavlić: Valovi misli i čusiva. 9. Kudera: Valovi i zrake.

Razni prinosi.

Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru darovao preko naše uprave: 23 K. koja se sabralo u Lanišću prigodom trutvene zahave dne 14. studenoga 1903. na predlog Josipa Puhla. Darovali su sljedeći: Vječastni gosp. Joso Don Vrbka 5 K. Brača Puhalj, 5 K. Mate Žimak 1 K. Ivan Budžon 1 K. Ive Rejac 2 K. Ivic Zagić 1 K. Ive Ivanić 1 K. Ivan Nes. 1 K.

Ivan Mutić 1 K. Mijo Mikšić 1 K. Mat Jurkov 1 K. Ive Pikon 1 K. Mate Kaić 1 K. Grlić 40 hel. Nane 20 hel. Matić 20 hel. Jakomela 20 hel. Franze 20 hel. Pomutnjom, i to radi slabo pišane brojke na doznačenici, objavili smo da se je sabralo u Kašteliru i K 50 h. na mjesto 9 K 50 h., dakle razlika 8 K.

Da počasti uspomenu nezaboravnog prijatelja, i kuma Mateta Simić g. Andra Medvedić daruje 3 K. — Kod vjenčanja gospodice Ante Vasiljević sa gosp. Ivanom Ceperić u Jurandvoru, obč. Baška, a na predlog kuma M. P. Dorića sabrano K 555.

Ukupno . . . K 3955
Na račun ove god. izuzanii . . . 663-07
Sveukupno K 702-62

Djäckomu prip. dravtva u Pazinu prioplašće našoj upravi:

Gosp. Andro Medvedić iz Rieke, da počasti uspomenu prijatelja i kuma Mateta Simića 2 K.
Ukupno danas . . . K 2-
Na račun ove godine izuzanii . . . 526-20
Sveukupno K 528-20

Djäckom prip. družtvu u Pazinu poslao je gosp. Aleksandar Mogorović, trgovac i posjednik u Kaštergi, sabrani u njegovoj obitelji iznos od 15 K.

Slavna skupština, velešlovana gospodo!

Srdačni vam pozdrav i hvala liepa, sto sto se pozivati odazvali u tolikom broju i dosli na današnju glavnu skupštinu "Bratovčine hrvatskih ljudi u Istri". Dosli ste, da od odbora čujete izvještaj o djelovanju u netom minuloj godini, da izbere novi odbor i da se posavjetujete o načinu, kako bi "Bratovčina" opet bolje napredovali mogla.

Prihod "Bratovčine" u poslednje vrijeme, nije onakav kakav bi morao i mogao biti. Gospodo! Nastojmo svaki po svojim silah oko napredku "Bratovčine", i ako se uz nas budi na nju sjetili i oni, koji su u potrebi od nje pomoći primili, moći će ona bolje vršiti svoju plemenitu zadaču. Pozdravljam vas gospodo opetovo i kliče: Da Bog pozivi sve prijatelje i dobročinitelje našeg društva!

Olvaram skupštini i pozivam gospodajnike, da pročita svoje izvješće.

II.

Izvješće tajnika o djelovanju odbora "Bratovčine hrvatskih ljudi u Istri" od 18. oktobra 1902. do 15. oktobra 1903.

Slavna skupština, velešlovana gospodo! Vašem bi rođoljubnom srcu za stalno više ugodilo, kud bi danas ovde čuli, da je napredak "Bratovčine" u ovom netom minuloj godini bio liep, ili da je barem bio ljepši od poslednjih već nekoliko godina; jer bi se tada nadali, da će "Bratovčina" malo po malo opet pridici se i uz svoje drugarice "Družbu sv. C. i M." i "Djäckom prip. družtvu", uspiješnije rati na polju napredku i prosjevati hrvatskoga naroda u Istri. Nu, žalobo tomu nijesko tako; jer se ni ove godine "Bratovčina" ne može sa svojim prihodom pojaviti, i za nju vredi ona: "svako lanje boje".

Ovaj zastoj u napredku, u koji je "Bratovčina" pala pred 10 godina, traže još više nepromjenjeno tako, da bismo moral skoro gubili nadu, te bi se ona mogla opet pridici i novim poletom uspijeti se do one visine, koja joj je potrebita za uspješno vršenje plemenite zadatke. Vela prihoda "Bratovčine" umanjuju se od godine do godine. Jedini važni prihod blagajne, daje si ona sama, naime kamate u bolja vremena prištedjenih glavnica. Isto tako ipak nješto veći prihod jesu darovi podijeljeni i sakupljeni u raznih veselih i žalostnih zgodah; dočim je prihod članova prinosnika skoro nezatan.

Radi toga lošoga materijalnoga stanja je blagotorno djelovanje "Bratovčine hrvatskih ljudi u Istri" vrlo oslabljeno i ograničeno. Ova ne može više da dieli podpore svim siromašnim djacima, koji se noj utiču i koji su vredni podpore; ona jedva da smaže to najpotrebnijim dade koju mravici, a ne podporu u pravom smislu: odmah došla k sebi. Ova se i sada dobro riječi. I nebulu li se prilike na bolje okre-

nule, i prihod „Bratovčine“ pobjoljao, morati će ona još više ograničiti svoj djelokrug, i podjeljivati podpore samo djacima srednjih škola, a i ovim u koliko i kako njoj budu sredstva dopušta. Dužnost svakog hrvata rođoljuba bila bi, sjetiti se poklastio i naše „Bratovčine“, eda ona uzogneg svoje patriocično djelovanje krije, nastaviti i svome prosvjetnome zadatu dostojnije odgovarati.

Od društva i pojedincina, koji se te kom ove upravne godine sjetiše „Bratovčine“, spominjem ovđe slijedeće:

Prijodom nove godine 1903., dario su ga: Vjekoslav Spinčić, profesor i narodni zastupnik 50 K.; Vinko Žamlić, župnik u Voloskom, dr. Dinko Trinajstić, odvjetnik u Pazinu, dr. Mate Trinajstić, odvjetnik u Voloskom, dr. Andrija Stanger, odvjetnik u Voloskom i Franjo Matječić, zemaljski školski nadzornik, svaki po 10 K.

Da proslave uspomenu pok. Ivana Varljena, posjednika i pomorskog kaptana u Škrbiču, njegovi nasljednici darovaše 50 K. — Posuđilica u Voloskom darovala je 100 K. — Posuđilica u Podgrada darovala je 40 K. — Pokojni Šime Močibob, sveć. ostavio je oporučno 50 K. — Pok. Ivo Velčić, bivši dušobrižnik u Beleju ostavio je oporučno 300 K. — Hrvatska Čitaonica u Kastvu mjesto vjenca na odar svom članu pok. Vjekoslavu Jelusić Šundrić, darovala je 20 K. — Na imenadu Frana Dukić Diračić kod Frana Rubeša u Kastvu sakupljeno 10 K 70 para.

Osim ovih bilo je i drugih dobroćitelja, koji ako i nisu ovde navedeni, neka isto budu uvjereni, da je njihov dar prispiro na namjenjeno mjesto.

Svima, koji tekom ove upravne godine pripomože „Bratovčini“, budi ovđe izrečena najlepša hvala. Živili i slava im!

Za podpore morilo je ljetov 51 djaka, u svojoj sjednici dne 14 aprila t. g. odušio je odbor slijedeće podpore:

- a) Sveučilišnim djakom:
 - 1. D. J. (Pazin — Beč) 50 K
 - 2. I. R. (Trst — Beč) 30
 - 3. T. M. (Cres — Beč) 70
 - 4. Z. J. (Omišalj — Zagreb) 50
 - 5. M. A. (Punat — Zagreb) 50
 - 6. V. F. (Vrbnik — Zagreb) 50
 - 7. V. P. (Vrbnik — Zagreb) 50
 - 8. K. A. (Dubušnica — Zagreb) 50
 - 9. K. A. (Omišalj — Zagreb) 50
 - 10. B. N. (Punat — Zagreb) 50
 - 11. P. P. (Vrbnik — Zagreb) 50

Ukupno 550 K

- b) Gimnazijalcem:
 - 1. J. H. (Kastav — Sušak) 30 K
 - 2. K. J. (Dobrinj — Sušak) 20
 - 3. Š. I. (Dobrinj — Pulj) 20
 - 4. K. L. (Medulin — Sušak) 25
 - 5. K. A. (Medulin — Pazin) 25
 - 6. V. D. (Kastav — Zagreb) 30
 - 7. R. J. (Vodice — Sušak) 40
 - 8. G. I. (Srdoč — Sušak) 40
 - 9. Z. V. (Veprinac — Sušak) 40
 - 10. T. T. (Omišalj — Sušak) 30
 - 11. K. J. (Omišalj — Sušak) 30
 - 12. G. N. (Omišalj — Sušak) 30
 - 13. F. I. (Boljna — Sušak) 30
 - 14. Z. N. (Omišalj — Sušak) 20
 - 15. M. D. (Kastav — Sušak) 30
 - 16. M. I. (Zanet — Sušak) 20
 - 17. I. M. (Mošćenica — Sušak) 20
 - 18. A. P. (Omišalj — Sušak) 20

Ukupno 505 K

- c) Učeniku delavske škole u Kastvu:

1. Ž. S. (Sušak — Kastav) 20 K
Svega ukupno podijeljeno je dakle 1075 K

Osim toga dala je „Bratovčina“ Dječjom pripomočnom družtvu u Pazinu podporu u iznosu od 533 K 57 p. Tim je ove godine bilo razdijeljeno u podpore ukupno 1608 K 57 p.

Od svog postanka do danas razdijeljile „Bratovčina“ u podpore K 24.440.35.

Cjelokupna glavnica „Bratovčina“ iznosi danas 27.442 K 84 para, i prema tomu povećala se je ove upravne godine za 11 K 46 para. U sjednici od dne 14.

aprila te godine obećao je odbor Ivanu Kirincić-u iz Dobrinja davati mjesecnih 10 K ili godišnjih 100 K za cijelo trajanje nanku njegovog sina Josipa, učenika III. gimnaz razreda pod uvjetom, da isti tako dobivenu svotu bez kamata povrati. Bratovčini čim mu taj sin nauke svrati, pakao na 12 K mjesecnih ili godišnjih 120 K, a providjen je njegovim podpisom i supodpis dobrim garantom, zato je odbor i na to pristao.

Jedan dobrovor, koji neće da bude imenovan, dao je prošle godine jednom našem vrednom mladiću na naukah 400 K podpore pod uvjetom, da jih dočini povrati „Bratovčini“ čim navrši studije, bude to u slavlju. Živio dobrovor!

Prema zaključku poslednje glavne skupštine dignuti su novci sa riecke štendionice i uloženi drugamo, gdje nose veće kamate:

Zaključujem ovo kratko izvješće sa željom, da bratovčina buduće godine bolje napreduje. Dao Bog!

M. Šepić, tajnik. Predsjednik pita, dali imade tko što opaziti na gornje izvješće i posto se nitko neoglasi, dade ga na glasovanje te bude primito.

(Konac slijedi).

Izkaz prinosa stiglih na Ravne teljstvo dražde sv. Ćirila i Metoda za Istru u mjesecu veljači 1903.

Za mjesec ožujak:

- Uprava „Banovca“ — Petrinjska prinosu 5-60
- Veleč, gosp. Mužina Mih. Dubašnica sabranih na piro Lukačić i Seguljićeve 6-
- Uprava „Glasa Naroda“ — Zagreb prinosu 2-88
- Uprava „Obzora“ — Dionička tiskara Zagreb prinosu 889-55
- Čitaonica u Starigradu unislih na plese na 21. febrara 200-
- Gosp. Petar Vranković i Ivan Karanjan pravnici Beč svoje prinosu za ozujak 4-
- Prof. Ivan Milčetić — Varaždin svojih 10-
- Uprava „Agr. Tagblatta“ Zagreb 16-68
- Gosp. Ivan Rabar ravn. gimn. Osječku sakupio u Razgovoru ugodnom usponom pokoj. prijatelja Vil. pl. Matenšeka 22-
- Isti gosp. dorovanih od učiteljskog zborna kr. vel. gimn. u Osječku mjesto vjenca na odar svog pok. druga prof. Mil. Kovatića 10-36
- Gosp. Frane Škalamera — Bersec sabranih na piro Ivana Franković i Marije Galović Perišić dne 15. 2-90
- Uprava „Edinost“ — Trst podarenih od gosp. Švegelj kurata iz Karri 14-
- Gosp. Ivan Rabar ravn. gimn. Osječku sakupljenih u Razgovoru u. n. sl. u spomen pokojnih Darebočnoga i Kovacića 15-
- Gđina Pavica Marčelja — Gálovic učiteljica Klana dostavlja sabranih među kolegama i nekojim učestnicima prigodom sprovođenja supruge gosp. nád. učitelja Vinka Šepića mjesto vjenca na njen odar 41-50
- Upravno više občine Klanje dne 12. istoga mj. darovalo družbi na mjesto vjenca na odar pok. Ružice Šepić supruge učit. g. Vinka Šepića 16-02
- Gosp. Mihovlo Skorec, odv. kandidat — Zadar prinos stigle na upravu „Hrvat. Krunu“ 200-
- Podražnica u Čiprili prigodom II. red. glavne skupštine sabranih u selu Šorgi

Zagreb prinos do uključivo 18. o. mј.	286-30	bili kriekog zdravljia i muževne dobe, te poznavati hrvatski ili slovenski jezik u rieci i pismu, a po mogućnosti i talijanski u rieci.
Uprava „Obzora“ — Dionička tiskara — Zagreb prinos	765-63	Molbe neka se šalju ovom občinskom glavaratu do 30. novembra ove godine.
Zenska podražnica Kastav	16-60	Občinski glavar: Dr. Š. Kurelić.
Zenska podražnica Poljane	45-	Oglas.
cisti prinos od zabave predjene od mužke i ženske podražnice u Veprincu dne 15%.	3000-	Prodajem kuću, više cestica oralice, šume i pašnjake u mjestu Bujejvice (Plase). Tko bi želio kupiti cesticu po cesticu ili sve, neka se javi pismeno, koji bi dan mogao doći, da sklopimo pogodbu. Popustam 15% od vrednosti.
Administracija „Hrvatske“	40-	Cetina Mate Breza 19. p. Kastav.
Zagreb prinos	47-02	Marko Zović
Petrinjska štendionica uslijed zaključka njezine glavne skupštine od 3. o. mј.	61-	krojački majstor
Podražnica Mošćenice članarine i darova	50-	u PAZINU polag hrv. ljekarne,
Podražnica u Slunju članarine i darova	208-18	preporuča se p. n. občinstvu, posebice već. gg. svećenicima, činovnikom, učiteljima itd., za ugođavanje muzičkih odjela po najnovijoj modi. Držim obilat žalbinu tamanu iz prvih tvornica. Imajući u mojoj radionicu radnika najbolje vrsti, to sam u ugodnom stanju udovoljiti svakom zahtjevu mojih postovanih misterija. Primam narabe iz okoline po točnoj mjeri bez pokušaja (probe). Imam u zalihi gotovih havelaka i ostale robe uz primjerene cene, bez bojazni utakmice. Dajem i na obračno odplaćivanje uz dobru jamčevinu.
Belovarska štendionica druge	482	Prvo slovensko skladište pokusiva!
Gosp. Ivan Karanjan pravnik Beč svoje prinosne za ozujak	208-18	ANTONA ČERNIGOJ
Administracija „Agr. Tagblatta“	208-18	TRST
Uprava „Naše Sloge“ Pulj prinos	59-66	Via di Piazza vecchia 1, u kući Baronzi, podružnica stolarske zadruge u Gorici.
Plesna zabava hrv. omiljena na Rici i Susaku	3000-	Skladišta u Solkanu — Trstu.
Istarska posuđilica — podružnica	208-18	Tvornica sa strojevnim obratom.
Pazin pripošlje polovina prinosu sabranog dne 22. tek. god. u Zagrebu na skupštini „hrv. stranke prava“ pripadajuću družbi	482	Svaka je konkurenca nemoguća, jer je pokudstvo je prve ruke.

Br. 3655. Pazin, 30. septembra 1903.

Oglas natječaja.

Razpisuje se natječaj na sistemizirana mjesto 1 občinskog nadredara i 3 mjestno-redarstvenih strazara u Pazinu, prvo sa godišnjom plaćom od 900 (dvestotinu) kruna, a ostala sa godišnjom plaćom od 720 (sedamsto dvadeset) kruna, izplativom iz občinske blagajne u mjesecnih postupčinatih obroči. Toli nadredar, koli redari dobiju kod nastupa službe obječu (službeni odor) u naravi, a slijedeći godišnjih 100 kruna, a ostali 80 kruna godišnjih za nabavu iste.

Molitelji će imati dokazati, ako su već bili namješteni i dobro vršili redarstvenu, dotično vojničku službu, imajući

jest jedna vrst najboljeg pamučnog platna izvrstna za rublje i sve kućne potrebe.

Platno je 84 cm široko i sadržava 23 mtr. (30 starih rifa). Za dobru vrst i trajnost jamčim.

Komad stoji K 15 — i na zalihi imade uvek do 1000 komada.

Jedino za dobiti u Hrvatskoj kod

FRAN SARIDJA, Zagreb, Ilica 39.

Putnici u Ameriku!

CUNARD LINE
prevaža putnike između TRSTA — NOVI-YORK i natrag

brzin parobrodom „AURANA“ sa 1200 mjesto III. razreda i sa 300 salona mjesto II. razreda sa kabinama — i brzin parobrodom „CARPATHIA“ sa 2000 mesta III. razreda i sa 400 salona mesta II. razreda sa kabinama.

Cijena putne karte iz svake luke u Dalmaciji i Istri preko Trsta u Novi-York

ujedno — počasni sa dnevom ukrcaju u TRSTU — sa hranom, vinom, i člavom poslužbom stoji:

III. razred — za osobu 180 K.

Putnici valju da se prijave na vrijeme i odmati pismeno ili brzojavno te poslati će se svakom badava prista kartu za vožnju iz svake dalmatinske i istarske luke u Trst.

Odlazak iz TRSTA:

„CARPATHIA“ 15. decembra 1903 „CARPATHIA“ 2. febrara 1904

„AURANA“ 29. decembra 1903 „AURANA“ 16. febrara 1904

Za pobliže obavještaji, putne karte, prijeroze za druge nuzgredne luke i željezničke postaje iz Nova-Yorka u unutrašnje gradiće Saveznih država Sjeverne Amerike, obratiti se na Glavno zastupstvo za Austriju Schröder & Co. — Trst

Via Carlo Ghega br. 8, I. kat.

Naslov za brzojavne: SCHRODERCO — TRST.

Istarski sabor.

U Puli, 11. studenoga 1903.

Nastavak sjednice.

Predsjednik otvorio opet sjednicu u 5 sati po podne.

Osiguranje proti tuči.

Predsjednik javlja, da je primio od odbora za osiguranje proti tuči molbu, koju upućuje finansijskom odboru.

Željezničke postaje.

Izvestitelj Zarotti izvješćuje o molbi občine Oprtalj za gradnju ceste od Oprtalja do željezničke postaje sa predlogom, da se molba odbije, i jer je zem. odbor izjavio, da je pripravan sagraditi željenu cestu čim bude podignuta postaja u Oprtalju na redovitu postaju i da se naloži zem. odboru, da bi izposlovao od ministarstva željeznicu podignute postajice u Oprtalju na redovitu postaju, pa da se zatim sagradi vozna cesta od Oprtalja do postaje.

Zast. Dr. M. Trinajstić reče kod tog predmeta:

Visoki sabore! Od časa, kad se počelo govoriti i razpravljati o gradnji jedne željeznice u Istri, pa sve do danas, vuče se kao crvena nit mnoga, neprilika i nezgoda, s kojima se je to pitanje prevelo. Najprije dala se gradnja nekom željezničkom društvu, koje je to ustupilo drugom, ovo pak trećem. Iza toga, kad se pak počelo graditi, bilo je svakojakih zgoda i nezgoda tako, da su se primjerice i nasipi rušili ili da ih voda podvalovala. Kad se pak počelo voziti, nisu vlakovi mogli napred rati prevelikim strminama ili radi jake bure.

Jedna od takvih neprilkica je i ta, da su se sagradile tako malene postaje, da iste ne odgovaraju potrebama. Ipak mislim, kad se već radi o povećanju jedne takve postaje, da bi se prije nego li u Oprtalju, imalo dati prednost postaji na Livadah. Tko je vidio kraj, gdje leži Oprtalj, zna, da je to dolina u takvom položaju, da na tu postaju nemogu doći ni oni stanovnici s briega, ni oni iz doline. U mnogo boljem položaju je postaja na Livadah, jer se tamo stiču ceste s triju krajeva tako, da će sva trgovina, koja će se razviti prije ili poslije, imati baš središte na Livadah. Znadem, da je bila podnešena molba na ministarstvo, da bi se na Livadah ustrojilo pravu postaju. Ta je molba providjena s mnogo podpisa i preporučena po zemaljskom odboru, koji se je povoljno o njoj izrazio. Mislim dakle, da nije zemaljski odbor mogao preporučiti i drugu koju molbu u tom smjeru, jer znamo kako je ministarstvo stedljivo u željeznicama, pa mislim, da nebi privolilo na nijedan način, da se dvije postaje tako blizu povećaju. Zato smo mi s ove strane visoke kuce zato, da se takova postaja mjesto u Oprtalju, ustroji na Livadah.

Predsjednik Tomasi reče, da je zemaljski odbor potrošio milijun -kruna preko proračuna i da mora nastojati, da se molbi Oprtalja zadovolji. Što se tiče postaje na Livadah, zem. odbor moći će odgovor molbu poduprijeti u koliko se nebi protivila proširenju postaje u Oprtalju. On je u tom pogledu učinio potrebite korake i u Beču te preporuča Vladinom Komesaru, koji je ujedno željeznički izvjestitelj, da bi ovo pitanje podupr.

Vladin zastupnik odgovara, da bijaće do sada najveća zaprcka pomanjkanje ceste. On se nuda, pošto imamo sada izjavu zem. odbora, da će se graditi onu cestu, da će i vlada molbam zadovoljiti koli Oprtalju, toli Livadom.

Zast. Dr. M. Trinajstić oslanjajuć se na izjavu vladinog zastupnika, stavlja formalan predlog, da se podigne i postavlja na Livadah na redovitu postaju.

Zast. Inglinja podupire predlog zast. Trinajstića.

Izvestitelj Zarotti protivi se do datku zast. Trinajstića.

Zast. Trinajstić stavi prešni predlog radi postaje na Livadah. Prešnost je primjena.

Prijeđnik Tomasi se neprotivi predlogu, samo, da se tim nenaškodi Oprtalj.

Glasuje se najprije o postaji u Oprtalju pak na Livadah, te bijahu obe predloga jednoglasno prihvaćena.

Proračuni zem. agrarne zaklade za god. 1903. i 1904.

Predsjednik priobči, da su k ovoj točki dnevnoga reda podnesli zastupnici Spineti i Andrijević predloge, koje čita u talijanskom prevodu i koji glase:

Vis. sabor, nek izvoli odliciti: Po-

ziva se c. k. vlasta:

1. da se, popuniv jur ustrojenja mjesata putujućih poljudjelskih učitelja, pomnoži broj istih tako, da bude u svakom političkom kotaru jedan takav; ili u obče izvjestitelj za poljudjelske stvari;

2. da se mjesto putujućih poljudjelskih

učitelja odnosno kotarskih poljudjelskih izvjestitelja proglaše stalnim;

3. da podupre mladiće, koji bi se

bjeli izobraziti za takove učitelje ili iz-

vjestitelje.

(Sljede podpisi).

Visoki sabor neka izvoli zaključiti:

Naredjuje se upravi zemaljskog kulturnog vieća da, od proračunih K 300 za razdvajanje pukih poljudjelskih djela, izdade K 150 za predobrodu na 75 primjera lista „Pučki Prijatelje“ izlazećeg u Krku, da bude preko godine 1904 redovito odašiljan na 75 siromašnih poljudjelaca hrvatske narodnosti u Istri, koje će označiti predstodništva kotarskih gospodarskih zadruga.

Pola II. novembra 1903.

Andrijević.

Visoki sabor neka izvoli zaključiti: Poziva se c. kr. vlasta, da naredi c. kr. kot. političkoj oblasti u Lošinju, neka nebjude tješnogrudna, pri uporabi ustanove § 1 zakona 18. novembra 1882. br. 28, preinačenog zakonom 16. junija 1888. br. 22, već da, na zamolbu pojedinih občinskih glavarstva sa otoka Krka, bez daljnijih potekoča dozvoli zatiranje zecova na onom otoku i u vremenu lo-vostaje.

Ovaj zaključak ima zemaljski odbor saobćiti c. k. vlasti.

Pula II. novembra 1903.

Andrijević.

Izvestitelj Marchetti pročita izvješće agrarnog odbora. Zast. Davanzo reče kod glavne razprave, da treba oslobođiti seljake iz ruku pijavica; za to mu je draga da zemaljski odbor dobavlja modru galicu, te bi želio da isti odbor proširi svoj rad, takon. pr. i na dobavu brašna. Trebalo bi se baviti i pitanjem krmaka, koje sad dobavlja Istra iz Stajerske i Hrvatske, za koje je platila do pol milijuna kruna. Moralo bi se nabititi one pasmine, koje odoljuju suši; podučiti bi se moralno seljake kako se rabi strojeve i ne služiti onim plugom, koji je opjevao Virgil a rabio Cincinat. Valjalo bi poboljšati pravljanje vina i dati na grade onim, koji proizvadaju najbolje vrsti.

Koli u Trstu, toli ovdje rabe se bijela vina iz Stajerske, dočim se na vratih Pule i u zemaljskom zavodu proizvadaju izvrstna bijela vina. Svakoj školi valjalo bi dati poljudjelski vrt, barem u onim, koje se imaju ustrojiti. (Zast. Kompare: starejši u Kopru valjalo bi se više gledati na poduku u poljudjelstvu. Na vladu bi se imalo uplatiti, da ne bude toli tjesnogrudna i dosadljiva u pogledu dijeljenja niketine, kaš što ni u dijeljenju podpora, koje svake godine klaštri.

U Beču, gde nije poljudjelska škola toli važna kako kod nas, daje vlada podporu od 150.000 K. Povisila je podporu u Splitu i u Gorici, a glede Poreča ostaje uvjek sa ono 7700 K. Nestavljaju ni

upita ni rezolucija na i za vladu, koja se bavi samo Bosnom, već te preporuča zem. odboru.

Zast. Spineti reče u istoj razpravi: Visoki sabore! Prije svega najsrdačnije se zahvaljujem momu predgovorniku, pošt. gosp. Davanzo, što je izjavio, da će glasovati za moju rezoluciju, koja je takodje ovdje u razpravi. Hoće li to koristiti ili ne, to će se kasnije vidjeti. Zahvaljujem mu takodje za to, što je rekao nekoliko toplih riječi za kvarnerske otoke, imenito za Cres.

Bio sam više puta na otocima i ujutri sam se kako je potrebito, da se tamо pomogne. Mnogi ljudi iz Cresa zaslužili su novaca u tijeku svetu, pa su, došav kuci razkrili zemljišta i zasadili dok još nije bilo filoksera, lože. Došla je filoksera i uništila mu je sve. Budu mu od moje strane izrečena hvala, a agrarnom vieću preporučam, da učini i za otroke koliko je više moguće.

U mnogom, se, ako baš hoćete i za uzdarje slazešem sa mojim štovanim predgovornikom, ako i ima stvari, u kojih se s njim neslažem.

Slažem se s njime, da se na put stane lihvarom kod dobava raznih stvari za živež, osobito kukuruza.

Slažem se s njime nadalje, da se nastoji čim više, da se poboljšaju i pomnože živine, da ih netreba od drugud kupovati. Slažem se s njim takodje u tom, da bi agrarno vieće moralio si staviti zadacima, da se bielo istarsko vino što više prodaje, jer, kako je gosp. predgovornik opazio, ni u Trstu ni ovdje nepije se bielo domaće vino, nego tudje. Nu to je možda i nebriga naših ljudi, što sto to vino nedavaju u gostionice, jer od kada smo mi ovdje u jednoj gostionici naručili bielo domaće vino, od onda seamo tamo prodaje. Slažem se nadalje s njime glede školskih vrtova, i to je moj predlog, koga će učiniti, kod školskog proračuna. Nismo bio od onih, koji bi privozarali, da država čini previše za Goricu ili za Dalmaciju, ili pak u drugoj poli za Bosnu-Hercegovinu, nego velimo, da treba i za nas nešto više učiniti.

Nešto se čini, ali to je veoma malo; moglo bi se dati bar dvostruko ili trostruko, osobito obzirom na to, što je naša zemlja bila zapuštena, kroz stoljeća, da se bar sada nadoknadi, što se zanemarilo u mnogo i mnogo godina.

Slažem se s g. predgovornikom u mnogih stvari, ali u jednoj se neslažem, da bi naime sl. zemaljskom odboru ili čak predsjedniku, kulturnog i agrarnog vieća izrekao zahvalu, jer znamo, da to kulturno vieće, ili agrarno, u agrarnih stvari za naš narod premaši čini, te da se i tu tjeraj politika.

U tom jedinom se neslažem, ali nadam se, ako budemo tako dalje išli, kako je počeo g. predgovornik, da će možda na čelo agrarnog vieća doći drugi čovjek i to više i u to više drugi ljudi, pa da će se onda raditi bez razlike za narodnost, za jednu i drugu; da obje narodnosti mogu napredovati.

Polažeći na sam proračun, opaziti sam nekoliko riječi. Prije svega možemo opaziti, da ova točka: proračun za god. 1903. bila je već na dnevnom redu u sjednici od 23. prošlog mjeseca i baš pred tom točkom bila je potrgnuta sjednica i onda nije više do sada došla.

Čudno mi je, da je onda taj agrarni odbor predlagao, da se odobri proračun zem. agrarne zaklade za god. 1903. s troškom od 91.500 K i sa jednakim pridrom, i da ustanovljuje prinos pokrajine za god. 1903. sa 40.400 K — čudno mi je to, jer je sada ovaj predlog agrarnog

vieće posve drugačiji.

Već sam zemaljski odbor snizio je prinos pokrajine, od 40.400 na 30.400 K i to opazkom, da je ono 10.000 K, za koliko je umanjeno prinos pokrajine, bez potrebnog, jer su bili odlučeni za izložbu

Godina se primiče na kraju, izložba se nije mogla držati, dakle ih valja brisati.

Agrarni pak odbor smanjio je tu svotu opet za 10.000 K tako, da je smanjeni prinos pokrajine za agrarnu zakladu na 20.400 K.

Tako je za god. 1903. Za god. 1904. bio je agrarni odbor nešto generozniji, naime odlučio je redoviti prinos pokrajine agrarnej zakladi sa 20.400 K, a osim toga odlučio je daljnjih 700 K kao izvanredni prinos, u komu su takodje troškovi uprave, te 1270 K za posredovanje za dobavu raznih agrarnih predmeta, kao spravah itd.; za što je moj poštovani predgovornik takodje pohvalio zemaljski odbor; drugo za podpore, dakle u svemu 27.000 K. K tomu dole je na dispoziciju zem. vieće, da može dati agrarnom vieću 10.000 K tako da pokrajinski prinos, iznosi 37.600 K.

Jos dolazi prinos vlade od kakvih 35.000 K za god. 1904., i za čudo mi je, da ovdje u izvještaju agrarnoga odbora toga ni nesporije. Spominjem to tim više, što agrarno vieće dobiva ukupnu svotu od 72.000 K, a od svega toga nas narod ima veoma malo koristi.

To je takodje razlog, s kojega ćemo mi s one strane visokog sabora glasovati proti predlogu, da se proračun odobri.

Za to se uslobodujem postaviti i neke predloge, koji su već prije u predvoru pročitani, pa cu ih ja i u hrvatskom jeziku pročitati. (Ovdje čita predloge što smo ih na uvodu priobčili).

Kako rekoh bila je zapuštena naša pokrajina, ali u novije vrijeme ipak se nekoliko počelo brinuti, da se poboljša stanje stanovnika pokrajine, imenito time da se podupire poljudjelje, jer je naša pokrajina, glavno poljudjelska. Ustrojilo se bilo jedno mjesto putujućeg učitelja, i koliko mi je poznato, bio je jedan učitelj u Trstu pa je zalažao u razne kotare.

Dosao je kadak i u Kastav, jedan put bar bio je i tamo. U novije doba ustrojila su se još neka mjesta, jedno sa sjeljom u Buzetu, jedno sa sjelom u Pazinu, a mislim da jedno i u Poreču. Na tom nije nego izreći hvalu onim, koji su to učinili, a to su državne oblasti.

Ali zlo je to, što ta mjesta još ni danas nisu popunjena, naročito ono u Pazinu. Pa ako može zemaljski odbor uzeti činovnike iz kraljevine Italije, mislim da bi i naša vlada mogla uzeti učitelje iz kraljevine Hrvatske i Slavonije, tim više, jer smo u istoj monarhiji pod istom vladom.

Nu i ta ustrojena mjesta nisu dostatna; jer pomisli si, da onaj putujući u Buzetu ima cieli buzetski kotar, jedan dio porečkog i cieli Voloski; pomisli koliko je tu poteškoća, kakvi su putevi, pa pitajte koliko će puti moći taj učitelj do tocijaj s ljudima.

Radi toga primamo do znanja, sa zahvalom, da su ustrojena neka mjesta, ali želimo, da se kod svake političke oblasti ustroji jedno mjesto putujućeg učitelja, koji bi bio ujedno i izvjestitelj u poljudjelskim poslovinama. Ako se može izvjestitelja za šume, za škole, za veterinarstvo, za vojničtvvo, zašto se imalo izvjestitelja i za poljudjelstvo? Čuo sam neku primjetbu, da možda neće toliko toga biti dugo potrebno, jer da neće možda toliko trebati uvjek podučavati ljudi, pak da je to samo pripremena stvar. Mislim, da će kod poljudjelstva trebati uvjek biti potreban čovjek takav u središtu kotara, da poduci bilo učitelje, bilo ljudi po poljih i vinogradih.

Ali još jedno treba spomenuti, visoki sabore, a to je, da bi se ta mjesta moralu učiniti stalnim ili definitivnim. Danas su oni, koji su namještene kao putujući učitelji, namještene samo privremeno, od danas na sutra, pa mogu izgubiti službu i biti na cesti i oni i eventualno njihova djeca i žene. U takvom slučaju ćo se posvećivati tomu zvanju, kad

nije stano? Ako žandar, ako svaki poslužnik državní ili pokrajinski, ima pravo na neku mirovinu i dobivaju, ako ostari ili obuci, kako da se nesto neučini za čovjeka, koji je izučio cijelu gimnaziju i uz to poljodjelsku školu? Dalje treba nastojati, da se podupiraju takovi mladići, a to je treća točka moga predloga, koji bi isli učiti gospodarstvo, da mogu svršiti škole i da mogu biti namještene. Do sada su jako malo njih isli u gospodarske škole, jedno, jer nisu imali podpore, a drugo jer nije bilo službali, gdje bi mogli biti namještene.

Kad bi se jedanput ustanovila stalna mjesna, pa kad bi se podupiralo učenike, koji hoće da uče gospodarstvo, onda bi se stalno dosta njih dalo na takove nauke i mi bi imali s vremenom do 5, 6, 10 godina dovoljno gospodarskih učitelja.

Iz svega toga preporučam visokom saboru, da prihvati moj predlog, a nadam se, da će visoki sabor glasovati zanj tim više, jer se zanj izjavio i moj poštovani predgovornik g. Davanzo.

Preporučam moj predlog i tim svišavam.

Prijeđoši Tomasi zahvaljuje se zast. Davanzu na laskavom priznanju, koje ide više zem. kulturno. vjeće.

Što se tiče poboljšanja krmaka, veli, da je odlučilo to više uvesti furlansku pasinu. Žali sto vlada ne daje veće podpore.

Zast. Davanzo veli na to, da su u Cittanova rozge tako loše, da ih se nije moglo saditi. U tom pogledu moralo bi se bolje paziti, da i ono malo, što se podnosi, ne bude dano kano za ruglo.

Tim je svršena glavna razprava.

Zast. Andrijević reče u podrobnjoj razpravi:

Visoki sabore! Ovakov predlog možda nebi imao smisla u drugom kojem sahori naše države, ali odnosnji po našoj pokrajini su takovi, da se mora k proračunu kulturnog vjeća učiniti takav predlog. U našoj pokrajini su $\frac{1}{3}$ poljodjelaca, od kojih je ogromna većina hrvatske i slovenske narodnosti, i ti imaju pravo, da se i za njih kulturno vjeće zauzima isto onako, kao i da talijanski dio poljodjelaca u pokrajini.

Do sada međutim kulturno vjeće posve se malo ili ništa obaziralo na potrebe hrvatskih i slovenskih poljodjelaca. Preporučio sam „Pučki Prijatelj“, jer je to jedini poljodjelski list, koji izlazi u našoj pokrajini našim jezikom, jer su svi ostali, koliko znaju, talijanski.

Premda se ovđe predlaže od vlade i pokrajine novaca za razpoznavanje pučkih knjižica, ipak sam volio preporučiti „Pučki Prijatelj“, ne za to, što ne bi imala hrvatsku ili slovensku književnost pučkih knjiga, nego za to, što se u poljodjelstvu pojavljuju uviek nove stvari, koje može pratiti jedino list, a nikako knjižica, koja je jedanput za uviek tiskana.

Postavio sam ovaj predlog naročito za to, da dadem priliku većini ovog sahara neka pokaže, da je voljna sa svoje strane podupirati probitke i dobrobit ne-samo talijanskog diela, nego i hrvatskog i slavenskog diela pučanstva. Ne bude li pak prihvati moj predlog, dati će nam jedan razlog više za to, da tražimo od visoke vlade, neka za hrvatski i slovenski dio naroda pokrajine odidli posve kulturno vjeće. (Opetuje skoro to isto i talijanski.)

Prijeđnik Tomasi protivi se prvim dvim točkam predloga zast. Spinčića, dočim pristaje uz treću; odbija predlog zastupnika Andrijevića gledje predplate na „Pučki Prijatelj“.

Zast. Andrijević obrazlaže drugi svoj predlog, reče:

Visoki sabore! Pučanstvo otoka Krka tuži se na veliku množinu zecova. Obične su iznajmili pravo lova stanovitim družtvima, koje na love, nego čekaju, dok se divljač umnoži, da onda od zabave mogu lovit 1 ili 2 puta na godinu.

Međutim množina zecova čini štetu narodu na usjevima i cjevanim lozama, voćkama itd. Pučanstvo se vec više puta pritožilo oblasti i tražilo, da se uvede prisilni lov, posto unajmitelji nisu htjeli vratići svoje dužnosti. Unajmitelji doista plaćaju svoju najnovinu i pripravni su i platiši štetu, koju razmnožena divljac potljodjelima nanaša, ali procjenia te šteće veoma je otežana, te bi treba, da takovo procjenjeno povjerenstvo s vješticima bude permanentno. Lanjske godine napokon, nakon silnih molba, bila je politička oblast u Lošinju primorana, da uvede prisilni lov, te je načinila političku oblasti u Krku, da nadje 20 lovac iz občine Duhačice. Omisija i Dobrinja, da love 14 dana, pak se učinilo više stotina komada.

Tu istu tužbu daje občina Druga Baska i Nova Baska, i za to sam i ja u pravu svoj predlog, koji glasi — (čita već poznati predlog, pak opetuje, govori talijanski).

Zast. Davanzo izjavio, da će glasovati, za ovaj predlog, koji bijaše također od sahara prihvacen.

Promicanje ribarstva.

Zast. Andrijević obrazlaže svoj predlog u tom pogledu (priobčen u broju 50 „Naše Sloge“) podnešen slijedećim govorom: Visoki sabore! Mislim, da ne treba ni trošiti ried; da se dokuže, kako u nešem primorju ribarstvo propada. Pusti tržista i ribarstvo dokazuju tu zalostnu činjenicu. Imaju nekoliko godina, što je na naših ribarničkim riedka luna; lov na lovdarde je propao, koje su naši primoreci lovili, punili njima konobе, solili ih i to im je služilo preko zime kao dobra zimba, osobito na postne dane; propao je lov na sardelle koji je bio osobito u zapadnoj Istri i na Kvarneru. Čuo sam od pomoraca, da se rijedko vidaju dupi, a to nije ništo drugo, nego znak, da neimaju ovđe hrane.

Ustanova pomorskog ribarstva ustanovljene su na redombu zajedničkog ministarstva trgovine i poljodjelstva s ministarstvom unutarnjih posala od 5. prosinca 1884. Po toj naredbi ribarstvo u našoj državi od jedne pomorske milje od obale pridržano je samo stanovnikom obale, ali uz jedan uvjet, da oni nemogu vući trape sa dve ladje, trape, koje se vuku i kojima se redom puni utroba, na 8 metara duboko niti u vreme od 1. svibnja do 1. prosinca svake godine. To pravo lova unutar jedne milje pridržano je stanovnikom obale tako, da susjedni ribari, koji bi htjeli u okružju občine ribariti, nemaju prava dolaziti na jednu milju k obali. Dok su tako ograničeni domaći naši ribari, kako postupa naša vlada s tujincima? Za sve inozemske ribare ustanovljena je granica na 4 milje od obale. Rekoh za sve inozemske ribare, samo ne talijanske. U ovom, kao i u svem, uživaju talijanski ribari posebne pogodnosti od naše države. Granica ribarenja za talijanske ribare ustanovljeno je na 1 milje od obale. U tom pogledu su talijanski ribari posve izjednačeni sa domaćim ribarima, koji bi želili loviti izvan svoje občine.

Istina je, da je našim ribarom dozvoljena uporaba koće od 1. prosinca do 1. svibnja dojdute godine, ali jedno imalo takovih ribara, koji se tom vrišti ribarenja bave, a drugo, upravo u onoj dobi neima mlađeg ploda od riba, te se ne čini velike štete. Zabranjeno je tom naredbom loviti tako bezuvjetno bez dozvole, koja se dobiva samo u znanstvene svrhe; dapače pomorska je upravna oblast ovlaštena s mjestima ukinuti dozvolu ako vidi, da nestaje riba u moru. Sa svim tim što je uporaba koće mnogo štetna, i što nanaša mnogo štete, mogu bez straha tvrditi, da ju rabe talijanski ribari. Oni se dapače usudjuju stupiti sa svojim spravama i unutar pomorske milje, koji prostor pripada izključivo stanovnikom obale.

Treba nadalje naše domaće ribare poneti u ribarstvu na način, kako bi mogli iz njega što više koristi dobiti. Treba početi od najprimitivnijih stvari. Još treba i najnovije ribarske sprave nabaviti, jer ne mogu siromašni ribari sami, nego treba da im ide na ruku država i da podupire privalte ribarske podhvate.

Za silne prekršaje, koje oni čine u našem moru znati će po osudama pomorske oblasti, a bilo bi osuda i više, kad bi obalni pazitelji imali načina i sredstava, da ribare ulove.

S 38. ministarske naredbe zahtjeva, da sve ribarske ladje imaju znak, po kom se može ustanoviti istovjetnost ladje. Doista ladje naših ribara nose veliko početno slovo latkog poglavarskog, komu pripadaju, i broj, pod kojim se u izkazu nalaze.

Talijanske ladje nose jadra bojadisana, ali su sve boje učinjene jednolično i ne mogu služiti za to, da bi po njima mogli obalni pazitelji izjaviti stalno, da je taj i taj prekršaj počinio baš ta ladja a ne druga.

Ti obalni pazitelji obratili su se na ministarstvo, da bi se propis § 38. naredbe protegnuo i na talijanske ribare, ako hoće ribariti u našem moru. Što je odgovorila modra Austrija? Nasao se neki birokrat, valjda Niemac, jer primorac, poštenje mi, nebi na to nikada došao, pak je pošao obalnim paziteljem veliku hrpu papira i drugu hrpu olovaka svake boje, pak je rekao: „Kad budu došli talijanski ribari, sliku jedra, učinite visu takovih sliku, pak ih, razdielite među druge obalne pazitelje; kad budete opazili, da te i te ladje čine kakve prekršaje, znati ćete njihovu istovjetnost.“ Pazitelji se dakako nasmijaju mudrosti austrijskog birokrata.

Nego i u drugom pogledu su naši ribari veoma, zapostavljeni, prema talijanskim. Naši domaći ribari, bilo koje narodnosti, jer ovdje se o narodnosti ne radi, ako hoće, da vrše obrt ribarski, treba da uzmju obrtni list i da plaćaju obrtinu. Talijanski ribari očimju, našim kribom, a nisu dužni plaćati obrtinu i užeti obrtnicu. Tu se događa isto, što i s drugimi ribarima, osobito na postne dane; propao je lov na sardelle koji je bio osobito u zapadnoj Istri i na Kvarneru. Čuo sam od pomoraca, da se rijedko vidaju dupi, a to nije ništo drugo, nego znak, da neimaju ovđe hrane.

Ustanova pomorskog ribarstva ustanovljene su na redombu zajedničkog ministarstva trgovine i poljodjelstva s ministarstvom unutarnjih posala od 5. prosinca 1884. Po toj naredbi ribarstvo u našoj državi od jedne pomorske milje od obale pridržano je samo stanovnikom obale, ali uz jedan uvjet, da oni nemogu vući trape sa dve ladje, trape, koje se vuku i kojima se redom puni utroba, na 8 metara duboko niti u vreme od 1. svibnja do 1. prosinca svake godine. To pravo lova unutar jedne milje pridržano je stanovnikom obale tako, da susjedni ribari, koji bi htjeli u okružju občine ribariti, nemaju prava dolaziti na jednu milju k obali. Dok su tako ograničeni domaći naši ribari, kako postupa naša vlada s tujincima?

Za sve inozemske ribare, samo ne talijanske. U ovom, kao i u svem, uživaju talijanski ribari posebne pogodnosti od naše države. Granica ribarenja za talijanske ribare ustanovljeno je na 1 milje od obale. U tom pogledu su talijanski ribari posve izjednačeni sa domaćim ribarima, koji bi želili loviti izvan svoje občine.

Istina je, da je našim ribarom dozvoljena uporaba koće od 1. prosinca do 1. svibnja dojdute godine, ali jedno imalo takovih ribara, koji se tom vrišti ribarenja bave, a drugo, upravo u onoj dobi neima mlađeg ploda od riba, te se ne čini velike štete. Zabranjeno je tom naredbom loviti tako bezuvjetno bez dozvole, koja se dobiva samo u znanstvene svrhe; dapače pomorska je upravna oblast ovlaštena s mjestima ukinuti dozvolu ako vidi, da nestaje riba u moru. Sa svim tim što je uporaba koće mnogo štetna, i što nanaša mnogo štete, mogu bez straha tvrditi, da ju rabe talijanski ribari. Oni se dapače usudjuju stupiti sa svojim spravama i unutar pomorske milje, koji prostor pripada izključivo stanovnikom obale.

Treba nadalje naše domaće ribare poneti u ribarstvu na način, kako bi mogli iz njega što više koristi dobiti. Treba početi od najprimitivnijih stvari. Još treba i najnovije ribarske sprave nabaviti, jer ne mogu siromašni ribari sami, nego treba da im ide na ruku država i da podupire privalte ribarske podhvate.

Napokon potrebna je i obavještaj. Mi imamo malo domaćih ribara, jer se ljudi boje posvetiti tomu занatu, pošto vide, da ih čeka nevolja i tužna starost. Narod kaže: ribanje — petljarija. To i je tako. Zato sam postavio predlog 4. na mjesecu, da bi visoka pomorska oblast tim prije učinila zakladu za podupiranje siromašnih, obnemogličenih ribara, po prilici, kako za mornare ima zakladu sv. Nikole, te da globe, koja se mora za ribare prekršaje platiti, te će u tu zakladu imajući se nova ustrojiti.

(Zatim opetuje skoro isto talijanski.)

Zastupnik Mateo Bartoli reče, da prva točka predloga spada u međunarodno pravo; sva ostala pitanja da proučavaju predsjednik pomorske vlade i nadzornik ribarstva u Trstu, te za to nije shodno, da se već sada sto o tom zaključi, pa predloži, da se ovaj predlog uputi političko-ekonomnom odboru na proučenje.

Zast. Stanger podnosi želje druga Andrijevića, izražene u predlogu, što je u razpravi.

Predlog zast. Bartoli-a prihvati većina.

I. Čitanje proračuna za g. 1904.

Predsjednik prihvati izvještaj zem. odjora o proračunu za g. 1904.

Zast. Kozačić predloži, da se taj izvještaj predloži posebnom odboru od 7 lica, u kojem bi bila zastupana i manjina. Predlog pada te izvještaj ide finansijskom odboru.

Predsjednik zaključi sjednicu u 9 sati na večer i ureće slijedeću za sutra u 4 sata po podne.

(Konac k VI. sjednici).

Poseće razprave o predlogu zast. Andrijevića o promicanju ribarstva bijahu pročitane.

Interpelacije: Zastupnika Constantina-a o proširenju željeznice postaje u Pazinu; zast. Kompare o zabrani nadgrobnog spomenika sa slavenanskim napisom na groblju u Miljanu. (Vidi broj 50 „N. S.“)

Zast. Bubbe o vadjenju pjeska na ušu Sdobje; zast. Lagine o popunjavanju činovničkih mjeseta na poreznom uredu u Pazinu. (Vidi broj 50); zastupnik Davanzo o lukomu mreži u Cittanovi; zast. Mandić o zapleni „N. S.“ u Puli; te zast. Lagine o zapostavljanju hrvatskog jezika kod okružnog uredu u Rovinju. (Vidi broj 50 „N. S.“)

VIII. sjednica (11).

Prisutni dr. M. Campitelli, vladim zastup. A. pl. Fabiani, i 27. zastupnika.

Predsjednik otvara sjednicu u 4 sata po podne.

Vareton pročita zapisnik predviđajući sjednice i na upit predsjednika, da li mu imaju prigovora, dovikne mu zast. Mandić: „Nekoristi popravljati!“

0 proračunih zemaljaka zemaljaka za 1904.

Izveštjuje zast. Vareton te prima saboršku većinu ova proračuna bez razprave.

0 proračunih zemaljaka zemaljaka za 1903. i 1904.

Izveštjuje zast. Vareton.

Kod glavne razprave uze prvi rieč zast. Spinčić, koji govor čemo naknadno doneti.

Zatim se prijavi za rieč zast. Kompare.

Predsjednik pročita u talijanskom prevodu predlog zast. Spinčića od 13. točaka tijekom se pučkoga školskog. Taj govor doneti čemo naknadno.

Izveštaj zamoli predsjednika, da prekine sjednicu na 10 časaka i da se uzmognye školski odbor dogovoriti gledje pojedinim točkama tog predloga.

) U prijašnjih brojevima podkrila se je po gresku u brojenju sjednica, tako poslednja mora glasiti VII, ldt. Op. Ured.

Nakon 25. časaka nastavi se sjednica, te izvjestitelj Vareton izjavljuje u ime odbora, da nekoje točke prima, druge odabiće.

Točka prva predloga ticeća se ustrojenju pučkih škola, gdje se to dade lakšu učiniti, se odbija, jer da je protivna zakonskim ustanovam o školskim okružjima.

2. O sistemiziranju učiteljskih mješta — odbija se, jer se sabor izrazio već o tomu. Kod ove točke pusti se u obširno razglašanje o tužbah, koje ima tobož većina proti vladi i to: gledaju razdieljenja učiteljskoga u Kopru; radi neznačnog prinosa vlade za školstvo u Istri; gledaju vladinog nastojanja o ponosnjenju u Istri na što troši vlada više hlijada kruna; o raznih nepodobština, koje da se dogadjaju na državnoj gimnaziji u Puli itd.

3. Kod podizanja školskih zgrada valja uzeti u obzir finansijsko stanje občina, na što pristane i većina uz dodatak, da se pri tom treba obazirati na zdravstvene i didaktične propise.

4. Točka ova, koja radi o narodnosti dјaka — se odbija, jer da je o tome stvoreni saborski zaključak u g. 1896.

5. Gledaju namještenja učiteljica na mješovitim razrednicama, odbija se, jer da će dodići kasnije resolucija školskog odbora na raspravu u tom smislu.

6. i 7. točku ticeće se natječaja i namještenja učitelja prima i saborska većina.

8. i 9. točku, ticeće rješitbe učiteljskih natječaja odbija većina.

10. Gledaju nabave novih čitanka za pučke škole;

11. gledaju doprinosa za školske vrtove i

12. gledaju veće podrške kandidatima učiteljstva — primaju se uz dodatak školskog odbora, da se neima paziti na natodnost.

13. Posiva se zem. odbor, da nestavlja zapriče ustrojenju hrvatskih i slovenskih pučkih škola. Većina zabaci ovi točki, jer da bijahu mnogobrojne rješitve vrhovnog upravnog sudišta u prilog zemaljskog odbora, što je dokaz, da podnosi svoje uteke na zastitu zakona.

Zast. Laginja reče: Iz izvješća, školskoga odbora razabiramo, da se nedozvoljava potrebita sredstva za ustrojenje jednorazrednih škola u Vrhu, na otoku Krku, u Auraniji i u sv. Lovreču od Predubca. Tako i za škole u Sušnjevici i Beležu, a to's razloga, što vlast nije dozvolila zahtjevom, postavljenim 11. jula 1902.

Govora je i o Auraniji, ali ja neznam gdje je to mjesto u Istri. To je stalno novo skovanij naslov, pa ako se imaju prisjednik Cleve a bavitim tim kovanjem, onda bar neka ne dolaze takve kovanice u službeni spise. Ta njegova Auranija, biti će po svoj prilici Vranja.

Prisjednik Cleve, Vranja je pokvareno ime Auranja.

Zast. Laginja: Nipošto, već je Auranje pokvareno ime Vranje.

Zast. Laginja protivi se također osnuću škola sa njemačkim nastavnim jezikom, jer je to proli svakom didaktičnom nacelu. I on je za razdoblju učiteljstva u Kopru, a za namještenje hrvatskog odjeku u kome drugom mjestu, ali nevidja, kako ovo zadnje pitanje dolazi u savez sa osnućem škola u Brigu, Vrhu, Vranji itd.

Neosnivanje novih pučkih škola u našem jeziku temeljite vi na tom, što vlast neće da zadovolji u pogledu razdoblje učiteljska i to upotrebljuje proti njoj kao uzrok, što nije doстоjno ni pravdno, jer se ne osvjećujete njoj, već našem narodu.

Mi smo bili uvjek za razdoblju učiteljska u Kopru. (Bennati: od 1 godine smo.) Od uvjek. (Bennati: izvjestaji sabora kažu da ne!) Ti izvještaji nesadržavaju ni naših govora ni naših misli.

Ono 12.000 djece ne može imati škole / poduke samo za to, što saborska većina neće da privoli na sredstva za osnivanje novih škola. Nu vi se sad jednom i drugom izlikom protivite ustrojenju naših škola, jer ste možda uvidili, da ona infamia i nepravedna školska taksa nije nas odvratila od zahtjeva na škole za djecu naše narodnosti. Ta zlozrečna taksa bijaše nepravedno uvedena i nepravedno se ju utjera, te bi bilo vrieme, da se ju ukine.

Ovo su doista važni razlozi, koji nasile, da glasujemo proti predlogom školskoga odbora.

Većina prihvati iza tog proračune školske zaklade za g. 1903. i 1904. i slijedeću rezoluciju:

Poziva se na c. k. zemaljsko vijeće da uporabi § 4. zemaljskoga zakona od 3. novembra 1874. br. 30 gledaju namještenja učiteljica na mješovitim jednorazrednih škola.

Električna željeznica Matulja-Opatija-Lovran.

Izvjestitelj finansijskog odbora zast. Z a r o t t i izvještaje o molbi kneza Wrede i bezimenog elek. društva u Beču, da bi mudala pokrajina jamčevinu za gradnju električne željeznice iz Matulja u Opatiju pak u Lovran, sa predlogom, da se sivari uputi zemaljskom odboru, koji ima pozvati ministrelje, da podnesu potrebite spise, pa da se uz moguce pitanje rješiti u budućem zasjedanju.

Vinska klauzula.

Predsjednik prihvati, da je zastupnik Man dić sa drugovi podnio prešni predlog proti obnovi vinske klauzule u trgovackom ugovoru sa Italijom te pozove tajnika Ventrellu, da procita u prevodu taj prešni predlog, koji glasi u izvorniku:

Koncem ove godine iztiće dvanaest godišnji trgovacko-pomorski ugovor, sklopljen god. 1892. između Austro-Ugarske i Italije.

Vlada Austro-Ugarske otkazala je na vrijeme taj ugovor a pošto neima više vremena, da se isti obnovi pravodobno, vode se između vlada jedne i drugi države, progovori o tom, da se taj ugovor privremeno produlji.

U novinah čitamo, da će vlade objiju pola monarhije predložiti parlamentom jednakne zakonske osnove, kojim bi se imalo zajedničku vlasti "opuštoljiti", da privremeno uredi trgovacke odnose sa Italijom sve dotle, dok bude novi trgovacki ugovor konačno sklopljen.

Drži se, da u privremenom ugovoru sa Italijom, neće biti utanačen rok, kada ima prestati i tako bi mogao taj ugovor trajati neograničeno.

Sada nastaje pitanje hoće li se pridržati u privremenom ugovoru postojeća ustanova o klauzuli, vinskoj koja je naniela ogromnih šteta našim vinorodnim pokrajinama. Našoj monarhiji stoje, u tom pogledu otvorena tri puta, koliko kod produženja postojećeg trgovackog ugovora sa Italijom, koliko kod eventualne obnove tog ugovora sa istom: t. j. da sasma napusti vinsku klauzulu, da ju "oprjeni", na najzgodniji način prama željam domaćih proizvoditelja ili da ju u celosti pridrži.

Ovaj posljednji slučaj čini se nemoguće, ako se (neće) nekani zadati vinorodnim pokrajinama monarhije u gospodarskom smislu smrtni udarac.

Valjano shvaćenje potreba zaštite naših vina zahtjeva bezuvjetno i na svaki način, da vinska klauzula nebude ni produljena ni ponovljena. Naše su bo vino rodne pokrajine posljednjih deset godina pretrpile neizmjernih šteta, čega sada već nitko netaji i što su morale i same ote vlade priznati. Vinskom klauzulom znala se je suvjetna kraljevina tako bogato okristiti, da su za nju postala naša tržišta dragocjeni rudokop, iz kojih je vadila toliku glavnicu, da je mogla svoja vinske grade posve preobražiti i usavušiti, te proizvodnju vina u velike pomožiti. Slu-

žci se bogato, vinskom klauzulom uvezli je Italija za posljednjih devet godina, ne računajući ni debelo kriomčarenje, koje se nemože nadzirati, ukupno preko 9 milijuna hektolitara. Uvoz uveg ogromnog množstva vina u našu monarhiju nemože se opravdati tim, kao da bi bila to zahtjevala unutarnja potreba naše monarhije, već jedino tim, što su se mogli talijanska vina na temelju ugovorene carine od for. 320 po 100 kigr. prodavati kod nas mnogo jestinje nego li naša domaća vina iz Istre, Dalmacije, Tirola, Hrvatske, Ugarske itd.

Karakterističan je bez dvojbe zaključak sabora Moravske, stvoren u sjednici od dne 24. oktobra 1903. na predlog za-

stupnika Schleimaier-a, da se naime povozne g. k. vladu, da odstrani talijansku carinsku klauzulu na vino i da stvari zaštite carinu za inozemska vina; da se prosjeduje proti privremenom produljeњu trgovackog ugovora sa Italijom uz sadašnju vinsku carinu i da se zahtjeva upoznavanje staru carinu od za for. u zlatu za roo kig. vina.

Glasilo madjarskih vinogradara u Budapešti izjavljuje, da će Italija morati da produlji ugovor bez vinske klauzule ili da će nastupiti između nje i Austro-Ugarske carinski boj.

Tim velevažnim pitanjem za ovu pokrajinu bavio se je opetovan sabor naše pokrajine, te bijaše prihvaćena i rezolucija u VIII. sjednici od god. 1901. u tom smislu, da se kod obnove trgovackih ugovora sa raznim državama zahtjeva carinu od for. u zlatu na sva tuđa vina i da se nijednoj državi nedade obavljenu konvencionalnu carinu.

Nu pošto je ova rezolucija glasila občinito za sve države i pošto smo na samom domaku trgovackom ugovoru, sklopljenom susjednom kraljevinom i pošto se čuju glasovi, da bi se moglo vinsku klauzulu pridžati i u privremenom ugovoru, predlažu podpisani:

Visoki sabor neka izvoli prihvati slijedeću rezoluciju:

Obzirom na to, što je vinska klauzula u trgovackom ugovoru sa Italijom prouzročila na gospodarske prilike naše pokrajine ubitačne posljedice;

Obzirom na to, da bi produženje vinske klauzule, ili bilo koja carinska polakšica talijanskemu vnu izazvala posvemašnju propast našega vugovackih krovova Austro-Ugarske.

Svaka pogodnost uvozu talijanskoga vina bila bi ubitačna za domaći proizvod, jer bi omogućilo konkurenčiju talijanskoga vina za krizanje i tim proprijetaria razprodaju tuzemnog proizvoda. Osim toga svaka koncesija Italiji u pogledu carine na vino obnovila bi širom naša vrata ogromnoj proizvodnji vina, francuskog, kojega je ova vinorodna država jur. god. 1899. sa Algitom u Tunisom prouzročila preko 53 milijuna heldi. Pogodna carina vinske klauzule nemože biti dakle uzdržana ni u vrijeme provizornog ugovora ako se neće, da po postojećim ugovorima poplave naša tržišta jesu francuske i španjolske vina, pred kojima bi moralu kolik naša domaća toliki talijanska vina uzmaknuti. Za naše vinorodne zemlje bila bi tako malo pogibeljno kad bi se dalo Italiji kakvu polakšicu u privremenom ugovoru, jer bi to moglo sluziti, kao temelj kod sklapanja stalnog trgovackog ugovora, koji bi na novo tišio daljnji deset a možda i više godina.

Poznato je, da se kod sklapanja međusobnog ugovora pazi osobito na to, da se za probitke, koje se traži, bude spremno uvrzati žrtvama, što je posve u redu. Naša je monarhija imala stalno od postojećeg ugovora sa Italijom svojih probitaka, za koje je moralu uvrzati žrtvama. Nu te probitke uživaju je samo jedan dio državljana dočim su sve skoro žrtve pale na naše primorske i vinorodne pokrajine, što nije u redu, što nije pravedno.

Proti obnovi vinske klauzule izjavlje se očitno ne samo naše vinorodne zemlje, već dapaće i one, u kojih se malo ili nista vino neproizvadja. Mnogobrojne molbe upravljene su na vlade objiju pola monarhije, da se više vinske klauzule neviši, te se primorske i vinorodne pokrajine, što nije u redu, što nije pravedno.

Nu ovi obnovi vinske klauzule izjavlje se očitno ne samo naše vinorodne zemlje, već dapaće i one, u kojih se malo ili nista vino neproizvadja. Mnogobrojne molbe upravljene su na vlade objiju pola monarhije, da se više vinske klauzule neviši. Stvoren je mnogo rezolucija i zaključaka koliko u parlamentu, toli u zemaljskim saborima proti obnovi vinske klauzule.

Nadaje mi savjetuje post. Davanzo, Slične podpisi.

Kod razprave o prenosnosti zast. Davanzo je hoće da dokaze, kako posljednjih godina uvoz talijanskog vina u Austro-Ugarsku sve to više pada. Izražuje mnenje, da će to biti i umapred tako, da klauzula neće nam biti ni toli stetna ni pogibeljna kako nam bijaše do sada.

Uvoz konja i ljesa u Italiju je mnogo veći, te ako bi se Italija radi ukinula vinske klauzule htjela osvetiti tim, da udari carinu osobito na ljes, skodila bi istotak Istri.

Radi toga predloži, da se onaj predlog uputi agrarnom odboru.

Zast. Mandić obrazložio je toj predlog ovako:

Vec sam se bio odrekao tieci i nebili

ni sada govorio o predmetu, da se nije

oglasio g. zast. Davanzo, koji je stavio poseban predlog. On kaže, da je naš prešni

predlog suvišan, jer da je jedan takav

predlog već bio stavljen pred više godina

od zast. dr. Veniera i da je prihvaćena

bila rezolucija, koja je isla za tim, da se

sabor odluci izjaviti proti vinskoj klauzuli.

Ja držim, da će ona rezolucija biti danas

podkripljena novim predlogom, ako ga

sabor prihvati, pa će vise i vrediti.

Nadaje mi savjetuje post. Davanzo,

da povučem natrag svoj predlog, jer da su već odlučujući krugovi izrekli svoje mišljenje u tom pogledu i tako da nas predlog nebi više ništa koristio.

Mislim, da smo mi dužni, kao zastupnici pokrajine, koja najviše trpi zbog vinske klausule, dači naš glas i dati ga do znanja vladu, i to tim više, što smo čitali ovih dana, da su kod ministarstva izvanskih posala sakupljaju haruni i knežovi, da se dogovore o tom, kako bi stvorili nove uvjete za proguljenje trgovackog ugovora, koji bi se pak potpisale na odobrenje parlamentom. Tamo bi vlast već našla mameku, koju bi glasovali za sve, što bi im predložila.

Pošt. Davanzo opravdava svoj zahtjev, da naime povučem svoj predlog natrag, time, što da je s neke strane opravdana težnja Italije, da se pridrži i nadalje vinsku klausulu, jer da se naši proizvoda godimice sve to više uvaža u Italiji, dočim da pada uvoz talijanskih proizvoda u Austriju svake godine. Ali tim nam ne dokazuje drugo van to, da Italija treba više naše proizvode, nego li mi njezine. Italija ne može biti lako bez njekih naših proizvoda, kao što je primjerice ljes ili drva.

Mi smo, gospodo moja, uruk žrtva oih silnih fakora, velikih kapitalista i industrijalaca Austrije, koji izvajaju svoje proizvode u Italiju na račun naših siromasnih vinorodnih pokrajina.

Pošt. g. Davanzo kaže, da se nemamo plasiti uvoza talijanskog vina u našu monarhiju, jer da je taj uvoz znatno pao zadnjih godina. On je ipak zaboravio kazati, da je taj uvoz bio prošle godine znatno poskočio, a tko jamči, da je onaj pad holotičan ili prividan, dok se ne sklopi novi ugovor.

Kako rekoh, zaključak je sabora sva-kako nuždan proti obnovi vinske klausule, i to tim više, što su takve zaključke stvorili sabori ne samo vinorodnih zemalja, kao što Dalmacija ili Tirol, već i sabor Moravske, koja nema na tim toliko interesa kao mi. Pošt. Davanzo preporuča, da se mjesto našeg predloga proti vinskoj klausuli, stvari drugi zaključak, u kojem bi se pozvalo c. k. vlastu, da podnese sobom na razpravu zakonsku osnovu proti umjetnom vinu. Ovo je, gospodo moja, posve drugo pitanje, nego li je naš prešni predlog proti vinskoj klausuli.

Predlog pošt. Dovanzo, da se naš prešni predlog upusti agrarnom odboru, neznači drugo, nego to, da se ga zaka-pa.

Ostajem, dakle kod našeg predloga, da se stvari zaključak, kojim se ima pozvati vlastu Njeg. Veličanstva, da kod obnove trgovackog ugovora sa Italijom neobnovi vinske klausule u nikakvom obliku.

Zast. Zaroti predloži, da se kao odstetu kod obnove ugovora izključi go-rivo drvo i lies za gradnju, čemu se pri-ključe i zast. Dovanzo i Mandić, što prihvati i sabor. Ovo pitanje upućuje se agrarnom odboru.

Za bolju svezu medju Lošinjom, Suškom i Unijami.

Zast. Vidulich stavi prešni predlog na vlast, kojim se ista poziva, da uvede radi bolje sveze između Lošinja, Suške i Unija novu parobrodarsku plovitbu.

Predlog prim je jednoglasno.

Pozvola za gojیدbu koza.

Zast. Spinelli sa drugovima stavlja predlog, da bi se dozvolilo učestvu Istre go-jili po 2-4 koze, tamo gdje to nije za kulturu zemlje pogibeljno.

Tajnik Ventrella pročita u talijanskom prevodu taj predlog, kojega smo doneli u 51. broju našega lista.

Predlog se upućuje agrarnom odboru.

Odgovor na upit.

Prisjednik Tomassi odgovara na upit zastupnika Mandića i drugova

glede ceste Sv. Ivan od Sterne-Karoja, da vlasta nije bila obećala podršku od 20.000 for., već da je na toliko bilo pro-računana gradnja, da je onu svotu učela pogrešno politička oblast u Poreču, i da zem. odbor nije mirovao u tom pogledu.

Time bijuće izcrpljen dnevni red i predsjednik ureće budući sjednicu za petak u 3 sati po podne. Svičet ove u 10 sati na večer.

HRVATI,
kupujte svi papir za pušenje
Družbe sv. Cir. i Met.
za Istru.

Tko se želi obskrbiti pravim

naravnim maslinovim uljem
kao što i svakovrtnim naravnim uljem
neka se obrati na tvrdku

Ant. Trančić, Pola,
Via Marijana br. 7.

Molba

na veleč. gg. dušobrižnike u Istri.

Tražim za svoju kuću slugu i služkinju. Isti želio bili, da su oženjeni par bez djece. Što se tiče starosti, mogu biti između 30-40 godina, glavno je, da su zdravi, posleni, radini, poslužni i čedni.

Kao rođenom Primorcu, poznate su mi prilike našeg naroda u Istri; znam, da je pošten, pa da često nema u svojoj kući obstanka, te se mora svetlosti za razdom potucati. Molim stoga velečašnu gospodu, ako znaju za koji oženjeni par bez djece, koji bi htio takovo službu primiti, da ga upute na uredništvo „N. S.“, koju bi im uvjete kazalo.

Uz hrvatski pozdrav

pop Ivan Jakovčić,
članik
u Vel. Grđevcu kod Bjelovara.

Filijalka

C. Kt. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu:

prima: Uplate u krunama
proti bonima blagajne dobitišči:
za predobjavom od 4 dana po 2 $\frac{1}{2}$ %.
" " " 3% " 3 $\frac{1}{2}$ %
proti plimama za izplatu za fin.
za predobjavom od 4 dana po 2 $\frac{1}{2}$ %.
" " " 8% " 2 $\frac{1}{2}$ %
" " " 30% " 2 $\frac{1}{2}$ %
u zlatnim napoleonima proti plimama za izplatu
za predobjavom od 30 dana po 2 $\frac{1}{2}$ %.
" " " 3 m. " 2 $\frac{1}{2}$ %.
" " " 6% " 2 $\frac{1}{2}$ %.

Za bone blagajne i za pisma za izplatu u krunama, koje su već u prometu, stupa u kriješta nova karmata ljetiščica dne 12. marta, 16. marta odnosno 7. aprila t. g. po odnosnoj predobjavi.

**Okružni odjel u krunama razpoložive
mjestu, 2%, na svaku svotu.**

Kruna i napoleoni u tekućem ra-
čunu: Uvjeti se sklapaju prigode već prema
roku predobjave.

Izdaje doznačnice:

za Beč, Budimpeštu, Brno, Karlove vari, Ríčku, Lavor, Prag, Reichenberg, Tropava, kao također za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Imotski, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomouc, Saaz i Solnograd bez tražka.

Bavi se kupnjom i prodajom divisa, novca i vrednostnih papira.

Prima uplate određaka, izvučenih vrednostnih

kao i uplate svake vrsti.

Doje predmetno na Warrants i vrednostni

uz najumjetnije boje.

Predmetno otvara na dokumente za London,

Pariz, Berlin i druge trgovine po vrlo umjetnih

uvjetih.

Kreditna pisma izdaje za kojigod trg.

Uložci u pohranu. Primaju se u pohranu vrednostnih papira, zlatni i srebrni novac i bankovi papiri. Uvjeti se mogu doznačiti obrativ se na blagajnu zavoda.

Mjenjene naputnico.

Blagajna zavoda izlažu mjenjene naputnice talijanske banke u talijanskim lirama ili u krunama po danjem tečaju.

Trist. 8. marta 1902.

Pčelno - vošćene svieće

po kilog K. 4.90, u svakoj težini i duljini, iz pravoga, garant-

rano pčelnoga voska.

Uskrine svieće iz goru imenovanog voska, okrašene u relifu sa zlatom, i srećem, crvenom i zlatom, i zlatom.

Iste okrašene sa crvenom bojom u 6 boja.

Vošćene svieće u božićnoj boji.

Svieće u božićnoj boji.

Tamnije lagrme, najljubi.

granične.

Vošćene plavne ka olari, molari.

Za pravil, čisti vaski, jambuši za 20.00 kruna.

uz vrlo nisku cenu.

Preporučam se prečistom, svetlenstvu i p. n. objektivu najponiznije.

J. KOPAČ, vačarsica u Šibeniku.

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka.

Ore, glasovile i nemakljive kapljice sv. Marka upoznavaju se za vanjsku i unutarnju porabu. Osobito odstranjuju trganje i kalanje po kosti, nogu i ruku, te izlaže svaku glavobolju. One nedostrošno spasnošno djeluju kod bolesti želudja, oblažuju katar, umiruju izbacivanje, odklanaju naduhavanje, bol i grčevje, pospešujuju boju pravu, čiste krv i crijeva. Progno velike i male glistice, te sve bolesti od glisti dolaze. Djeluju izvrstno proti hrapavosti i promnlodosti. Lieče sve bolesti jetri i slezene još koliku i trganje u želudcu. Progno svaku groznicu i sve bolesti od groznice dolaze. Načinje je sredstvo proti materini i materni, pa zato nesmaju manjati u nijednoj gravitaci.

Gradsko ljekarnište, Zagreb. Stoga se neka ločno narude pod naslovom: Gradsko ljekarnište, Zagreb, Markov trg broj 29 pokraj crkve sv. Marka. Novac neko se valje napred ili pouzdeć. Manje od jednog tucta (12 hoda) se na salje. Cenna je sjedčica i 1 franko na svaku posudu: 1 tucle (12 hoda) 4 K. 4 tucle (24 hoda) 8 K. 8 tucle (36 hoda) 11 K. 4 tucle (48 hoda) 14 K. 5 tucle (60 hoda) 17 K. Posjedujem tuncu i tuncu priznance, da ih nije moguće ovdje iskrati, zato navajam samo imena neke gg., koja su sa osobitim uspomnom potrebljavali. Kapljice sv. Marka te podpomoć ozdravise: Iv. Barešić, učitelj; Janko Kislak, kr. nadlugar; Sij. Borčić, župnik; Ilija Matić, opačar; Sofija Vukelić, sličica; Jože Soljan, soljak itd. itd.

Utemeljena god. 1360.

Gradsko ljekarnište, Zagreb. Markov trg broj 29, pokraj crkve sv. Marka.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

{ Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

SLAVONSKA BILJEVINA i pakračke kapljice za želudac

to su dva lika, koja su si takovom brzinom put prokrčila, kao što rjeđko je sredstvo. Obadvaj ova lika postala su u najkraćem vremenu vanredno obljubljena u narodu. Uzrok je da narod ta sredstva tako brzo zavolo, leži, u njivoj osolitoj vrstnosti i uzduž sigurnom djelovanju.

Slavonska biljevina se rabi proti svakoj vrsti kašice, kada je naši bolesti i težnje, te se osobitom uspomnom proti težkom disanju, hrapavosti u grlu, prsoljoli, proliskivanju itd. Evo što piše Katarina Fuchs iz Mitrovice:

Zurim se sa saobćili Vam, da je uspeli Vaša-slavonske biljevine kod moje bolesti upravo sjajan bio. Putila sam već 7 godina na strašnom kašju i težkom disanju, probala sam već svu moguću sredstva, ali uzalud, dok nisam nađula na Vaša-slavonska biljevina, koja mi je zdravje povratila. Od sreća Vam se zahvaljuje Vaša zahvalna Katarina Fuchs.

Slavonska pisma steke kod meni svakome na uvid. Svaka flascice mora imati liklopac i na zaključku ulisanac: „Ljekarna zlatnom orlo Pakrač“. Koje flascice to nemaju jesu pravorene, koje u interesu svoga zdravlja ne treba nispo biti primiti. Cenna im je slijedeća:

Slavonska biljevina 1 hoca 1 K. 20. Pakračka kapljica 1. 1. 60.

Manje od dve flascice ne saljem, ali na moraju biti obavide flascice od jedne vrsti n. pr. može se narutiti 1 hoca, Slavonsko biljevina i 1 hoca. Pakračka kapljica. Saljem svaki dan poštanom i zaračunat na kistoricu, tovarni list i pakovanje, 40 K. Naručite neku se zlatno izravno na ljekarniku.

P. Jurisić, a Pakrac, Slavonska flascica 5.

Istarska Posuđilnica u Puli.

Prima zadrugare, koji uplačuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član istoga 4 $\frac{1}{2}$ % kamata čisto bez ikakvog odbilka.

Vraća na štednju uloženo iznose do 100 K bez predhodnog otkaza, iznose do 1000 K uz otkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz otkaz od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uloženja suglasno ustanovicu veći ili manji rok za otkaz.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarem, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garantiju.

Uredovni sati svaki dan od 9-12 sati pr. p. i 3-7 sati po podne; u nedjelju i blagdanu osim lipnja i avgusta mjeseca od 9-12 prije podne.

Družvena pisarna blagajna nalazi se u Via Giulia br. 5, prizemno: Isto, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo:

XXX. Glavna skupština

Bratovčine hrvatskih ljudi u Istri,
obdržana u Kastvu dne 16/9. 1903.
(Svjetak)

III. Izvješće blagajnika.

djeni u podpunom redu; zato predlaže, da skupština podiđe družbenom odboru obslutorij i gosp. blagojniku napose izraziti zasluženo priznanje za revno vodjenje blagajničkih poslova. Taj predlog skupština prima jednoglasno.

V.

Izbor upravnog odbora.

Na predlog g. V. Spinčića, odabran je skupština jednoglasno posadašnjeg predsjednika g. Milja Laginju, koji se na izkazanoj mu časti lijevo zahvali izjavom ujedno da će ujek po svojim silah nastojati o bojiku "Bratovčine".

Isto tako bijahu u novi odbor izabrani svi dosadanji članovi istoga najme g. Vjekoslav Spinčić, Vinko Zamlić, Niko Butković, Fran Dukić, Miroslav Grosman i Mate Šepić.

U ime svih članova odbora zahvali se gosp. Vinko Zamlić skupštini na izuzetnom povjerenju.

VI.

Izbor revizionalnog odbora.

Za pregledanje družvenih računa u dođućoj godini izabrani su dosadanji članovi gg. Kazimir Jelusić, Vinko Rubesa i Niko Zic.

VII.

Različiti predlozi.

Gospodin predsjednik priobčuje, da je tiskano osmo izdanje molitvenika "Otče budi volja tvoja" troškom "Bratovčine hrv. ljudi u Istri" tiskom Tomislje i dr. u Opatiji u "10.000" izdška.

Gosp. Kazimir Jelusić predlaže, da skupština povjeri odboru proreštanje i pročišćenje svih društvenih tražbilja, od kojih njeke, kako je mogao opaziti pregleđujući ovogodišnje račune, biti premožda i neutjiverive. Odbor neka po svojoj uvidjavnosti briše takovo neutjiverive iznose, a ujverije zaostale kamate nemarnih dužnika neka sa svom strogošću potjerava jedno sa odnosnim glavnicima, pak će biti računi jednostavniji i člisci.

Gosp. Niko Butković želi, da se površ ovoga, što je gosp. predsjednik danas kazao u svom nagovoru, još ovdje posebice spomenec, uvrsti u zapisnik i tako podnese javnosti želja i nuda svih prisutnih na današnjoj glavnoj skupštini, da se po svojim silah sjele Bratovčine svi oni, koji su svjedobno od njih ovečih podrštu primili, a danas su u stanju, da njih se oduze.

Prima se!

Pošto se, nitko više neuglaši za rieč, zaključi predsjednik skupštine, zahvaliv nadolim članovom, da su se odborovu pozivu odzvali i u dovoljnom broju pri stupili k današnjoj glavnoj skupštini.

Stanje imovine

Bratovčine hrv. ljudi u Istri u Kastvu
dne 15. oktobra 1903.

Kastav, dne 15. oktobra 1903.

M. Grosman, blagajnik.

Ref. Nbr.	NASLOV	K.	P.
I.	U posjednicima, imanju, stacionirajućim U privatni zadužnicu.	1273	62
II.	U državni obveznicu, ačib. I. Ačibaljević U vrednost obvezni.	6180	1
III.	U vrednost obvezni, stan, zemstvo i dr.	1927	12
IV.	U vrednost obvezni, stan, zemstvo i dr.	2744	8
	Imala ukupno imanje "Bratovčine"	2140	38
	Premja proglašljiva akupor učinj. u Janusu od	1146	
	Porto se kupul. blagajnik.		

Izvješće revizionalnog odbora.

Na upit postavljen od gospodina predsjednika da li imade, tko stogod opaziti na izvješće gospodina blagajnika, oglasi se "član revizionalnog odbora" gosp. Kazimir Jelusić, te izjavlja uime tog odbora, da su družveni računi pregledani i na-

Jur. Dragi ti, povejmi malo, ti, ki blago toga znas i vidiš, ce će reć, da se nas dotor Gule kuci s popi?

Fr. Zač da ga je neki od njih pital, ko mu je bil cegod u rodu on, ki je nekad pokral argenteriju do svete Marije.

Jur. Orpo de bio, ka pronta risposta!

Fr. Je li Jurino istina, da je ya Čukarije magnifico socijalist?

Jur. Ca mene pišas, pak ako i je, ni se ca sudit, zna, ki piše otvor i ki ne hodit u crkvu, more biti altroko socijalist?

Fr. Ma kada su ga storili za magnifica, da mu se je naradova i učki u nj položilo ondješće pučanstvo.

"Jasenje pačam", ki pak hodi va vik u crkvu.

Jur. Ča j' to omisti, ki je batil za pokojni Umberto černu banditu.

Fr. Bas on, pak ca misli da ni pravo?

Jasas da znamo niki zapalit jenu svetu Bogu a drugu djavlu, da se nikomu ne zamire.

Fr. Ha, ha, ha, malin melje bez ognja, Furlan pleše od jada!

Jur. Lija ti je ta, kako si ju noša?

Fr. Poli Furlana da su imali sedutu tri od njih, da bi spravili čar barbu Tonu i da bi izvadili onu lipu ledjonu, na placi.

Jur. Ma to će poći težko, zač s barba Tonom drže svi ljudi, a ledjon je ondri bila prije nego je k nam Furlan doša.

Meni se čini, da će ostati tamno do snuti barba Tone i ledjonu dokle bude bude Bog hico.

Jur. A ki bi ih mogu maknut.

Fr. Zato ja pivam: ha, ha, ha, malin melje bez ognja, Furlan pleše od jada!

Skrjaj bezobrazlak. Javljaju nam iz Šminja, da se je dne 16. t. m. pri e. k. tribunalu u Rovinju, držala razprava proti nekomu Antunu Krizancu, radi prestopka javnoga mira, sto je on zaviknuo na zupanijskom trgu "Viva Kroatia". Bio je rješen, mirla Bosna. Mi čestitamo Krizancu i nas ne boli glava radi toga rješenja, ali ne možemo i nesmijemo prenuditi ponuđenje i povredje našega jezika na razpravi. Po goranjem vesti dogodilo se je na razpravi, da je savjetnik dr. Deveski, rovinjan, pozvao sve svjedoke da ili opomene na svetost prigaje i pri tom zapital, daли svi govore talijanski, na to svjedok Mate Petek - Kovacic je reče: "Ne, ja ču svjedoci hrvatski". Predsjednik razprave c. k. savjetnik dr. Deveski uzvrijpoli se na to i reče:

— Come, a Gimino parlano tutti italiani. Questa è uno esagerazione.

Joste ne bje zadovoljan i zapita prava svjedoka Karla Peteka, da li Mate Petek Kovacic znade talijanski?

Nama se činilo da se razprava ne vodi proti Krizancu, nego proti nama, koji smo jedino krivi da smo Hrvati.

Dojemo u javnost tu vjest, neka se pozvani nati krugovi obaviste, koliko je istine na njoj, jer ako je onako, bilo bi ono očito širenje talijanske na c. i. kr. sudu i netučena povreda našega jezika, po kojoj pred nekim činovnicima nebi bilo slobodno ni pisnuli u hrvatskom jeziku.

Koparski kotar:

Sputa Počekaj-Dane, (občina Buzet) dne 26. novembra 1903. Uslijed poticanja občinskog savjetnika gosp. Matka Sankovića, dobili smo na naš put costara Karabatić, čestit rodoljub i blagajnik "Sokola" sa milom gospojicom Krunoslavom Grigorović. Vrijedan i simpatičan par arđaločno čestitamo.

Novi kralj ratne mornarice. Na blagdan zateča Bl. D. Marije t. j. dne 8. decembra porinuti će u Puli u more najveći brod-kraljevski i kr. ratne mornarice. Brod su dograđuju na skveru maslinskog otoka (Scoglio d' Oliv) odakle će biti porinut. Kako pišu riečki listovi, pozvao je admiralin u Puli na tu svetost riečkog gradonačelnika dr. Vio, podgouvernira dr. Tibora Gaude i kontre-admirala Mavra Sachsa, zapovjednika pomorske ratne akademije na Rieci.

Iz Štinjanja pišu nam koncem pr. m. Mnogo nas, g. urednike, tisti nevolja i jado, osobito posla odlazka vriednoga nam blžegog obzirnici veleć. gospodina Ivana Barbalija, kojeg nećemo nikada zaboraviti, jer se je bio brinuo otinski za naše duševno i tjelesno dobro.

Sada očekujemo kao ozeboj žarko sunce i kao gladan kori kruha, da nam dada dobra i čestita svećenika. Ali, znajući da neimamo sve očekivati, odozgo ili strane, počeli smo misliti kako bismo si i sami bar nekoliko pomogli. Radi toga nastalo se nas 30 dne 19. pr. m. u rođendanu kuci našeg čestitog Milivoja Cukonja, da se pogovorimo i dogovorimo glede ustrojenja "Hrvatske Čitacije" u našem mjestu. U tom pogledu složimo se hvale Bogu kao prava braća, pa se čvrsto nadamo, da ćemo uz pomoć Božju i podporu naših boljih i imunijih rodoljuba sretno doći do željene "Čitacije", što dao Bog, da bude čim prije!

Pazinski kotar:

"Sokol" u Pazinu obdržavao je svoju ustanovnu skupštinu, kao urećenu, dne 28. novembra t. g. Upisalo se u državno 80 članova. Moleni je to doista broj, ali obzirom na obstojeće ovđje odnose, nije se za prvi put počela moglo više misliti. Naša je međutim čvrsta nuda, da će se oko te jegre u nedugo da sakupiti brojna čela, te da u tom obziru neće pazinski "Sokol" zaostati i biti zadnji medju svojom braćom.

U vodstvo bili su izabrani gg. dr. Pjeko Trinajstić, kao starosta, Jakov Bosnić kao podstarosta, Nušo Vladimir i dr. Ant. Gržinić, kao tajnici, Josip Mandić, kao blagajnik, Červar dr. Gjuro, Kurelić dr. Sime, Novak Ivan, Rudela Drag, Rutar dr. Anton, Sebesta dr. Josip, Solar Franjo i Širinčić Anton, kao vičenici, a Filipiće Ivan i Marelja Anton, kao zamjenici.

U svom nagovoru iztakuo je starosta, da poprimiriv ovo u pravom redu streličko društvo ime "Sokol", htio je time ujedno označiti predaje, koju će slediti.

Novom društvu stigli su pozdravi od bratskih društva iz Zagreba i Pule, te od gg. Krmplića i Jurčića iz Pule.

Občinsko zastupstvo u Boljuuu se je konstituiralo dne 14. novembra t. g. te bio izabran načelnikom Ilijaš Toma, posjednik iz Boljuna. Sa pouzdanjem praviti čemo rad novoga zastupstva, jer smo uvjereni, da će avaki član istoga slijestan svoja položaja i vjere, koje je u nj položilo ondješće pučanstvo.

K. 34-06

Na račun ove godine izkazano . . . 653-42

Sveukupno do 31/11. 1903. K. 687-48

(U prijasnjim brojevima izkazani konacni saldo bijase pogrešan. Upravo).

Razne primorske vesti.

Mjesto tajnika za jednu našu občinu. Jedna naša občina traži vrstna občinu, koji je viši slovenskom ili hrvatskom jeziku. Godišnja plaća iznosi oko 1600 K, a osim toga imade stan u naravi i može privatno jošeg stogod zaslužiti. Pobliže obavesti podaje naš glavni suradnik g. Matko Mandić u Trstu.

Razni priinci.

Družbi sv. Cirilla i Metoda za Istru Opatiji darovale preko naše uprave:

G. Josip Bastijan i Barbana 17 K sa branim prigodom pira g. učitelja Ivana Saršon i Marijom Schlägl, na predlog gdje Anelice Drnević — G. Fran Rubesa, učitelj u Zametu 17 K 06 h, koje je sahraća na pira g. Antuna Fiherla u Zametu gdje Ružič iz Kastela.

Podružnici sv. Ciril i Met. u Puli
darovači ruku g. blagajničku:
G. Tome Soldatić, sv. Lovreč-Paz. Perini,
1 K. Tončelić Pola 1 K.

Podružnici sv. Ciril i Met. u Bervinu
darovači 10 K 52 li sabrani u veselom
društu (8 K 20 h) te za izpuštenje „Damnen-
cigarete“ (2 K 32 h), koji iznos bjeđe odposlan
direktne družbi u Opatiju.

Izraz prinosa stigli na Ravna-
teljstvo družbe sv. Cirila i Metoda za
Istru u mjesecu veljači 1903.

Za mjesec travanj:

— Uprava „Podravaca“ Virje
prinosa 40—
— Podružnica „Mihotići“ —
članarine od god. 1902 99—
— Gosp. Gustav Modrušan, bo-
karnik u Karlovcu sabranih na komersu „Zorin domu“ 50—
— Gosp. Flegar, župnik u Šu-
šnjevici 160—
— Podružn. žen. Mošćenice po-
darenih od gosp. N. N. 5—
— Gosp. Sime Kvir, Kozulić
— M. Lošinj preostatak od
zabave prijeđene dne 1/4—
— Obča stedovna predujmivo-
vna zadruga u Varaždinu
daruje
— Stedna i predujmivozna za-
druga za grad i kotor
Sisak daruje 100—
— Administracija „Agr. Tag-
blatta“ prinosa 30—
— Uprava „Glasa Naroda“ —
Zagreb prinosa 104—
— Uprava „Hrvata“ Gospic
prinosa 118—
— ista uprava opet 25—
— ista opet 10—
— Gda. J. i H. Josino — Za-
greb prigodom ujedinjenja hrv.
opurbe mjesto brzo-
javni pozdrava 4—
— Uprava „Hrvata“ Gospic 15/88

— Gosp. Hinko Javand — Za-
greb mjesto vienca na odar
pok. mu neakine 10—

— Uprava „Edinstvo“ — Trst
poslanih od gosp. Mate
Bogdanovića iz Sibenika u
spomen pok. Mihovila Tru-
dina u Trstu 25—

— Gđa Ida Posčić predaje čas-
trog prihoda od zabave:
mužke podružne u Volos-
kom dne 6. siječnja 1903.
(K 45/36) plesa ženske po-
držnica u Voloskom dne
14. veljače 1903. (K 138/84)
te izleta na Rieku dne 2/4.
1903. (K 10/70) ukupno 194/92

— Odbor građana i sveći-
listih građana za prire-
đenje zabave u korist
Družbe sv. Ciril i Met. u
Zagrebu 6252.67

— Naslednici pok. Ivana Var-
ljen pon. kap. posjednika
u Škrbičil i bivšeg višego-
družnog obč. savjetn. u Vo-
loskom za počastili mu us-
pomenu daruju

— Gosp. Ivan Lach, Karlovac
sabranih prigodom pira dne
19/1, u kući pl. Bartolčić 100—

— Veleč. Dr. Kv. Bonifacij —
Krk salje sabranih od gosp.
Ljudevitija Sučić i M. Po-
lonio po K 2, svojih 6 a
K 2 razno 12—

— Ženska podružn. Volosko
predaje članarine za pr. god. 101-90

— Ženska podružnica Kastav
članarino 69.50

— Uprava „Nar. Novina“ —
Zagreb prinosa do 2/4 300.10

— Gosp. Fr. Beniger — Sv.
Matej sabranih u veselom
društvu kod čase vina na
vazm. blagdan 1-96

— Ženska podružnica u Du-
bašnici članarine za pr.
godinu 19.70

— Stedovno predujmimo druž-
tu I. o. Čituvn. zadrugu A. U. M. u Petrinji sabra-
nih u družtvenoj skrbici
dosada 100—

— Veleč. gosp. Ant. Polesi žup-
nik — Kostrena predaje
sabranih u družtu prigo-
dom krstika 6—

pelan u Šlumu sabrao na
predlog gosp. Fr. Flega u
malom društvu prijatelja i
svećenika mjesto vienca na
odar pok. Mata Šverka iz
Klenovčaka 26/13

Za Revivalističko Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru
Dr. Fabianić,
blagajnik.

Ludo je brate — treba ti znati —
Nedrag kada te muci i laci,
Opet nedruga u pomoći zvali,
Koj je od prvog veći i jači.

Nadan Zorin.

Br. 1073.

Oglas natječaja.

Usljed zaključka, prihvaćenoga od ob-
činskoga zastupstva dne 20. novembra t.
g. otvara se natječaj za občinskoga lie-
čnika u Barbanu uz godišnju plaću od
K 2000. isplativi iz občinsko blagajne u
mjesečnim obročima.

Potanji uvjeti službe jesu sljedeći:
1. Natječatelj treba do poznati hrvatski
jezik;
2. za positu, obavljenu u kući liečnika,
odlučeno je 50 fl., a u kući boles-
nika, bilo u mjestu bilo izvan u ob-
segom od 4 km, 2 K. Udaljenja mesta
od 4 km. isto 2 K, nu moraju na
svrhu troške liečnika odvesti i dovesti
mu isto nadoplati;

3. Da imade vlastitu, već prema okolno-
stima, ljekarnu,
4. Imade badava liečili siromaha, a vož-
nja biti će isplaćena iz obč. blagajne
više od 4 km. Natječatoli za otvo-
reno mjesto mogu podnijeti svoje do-
kumentirane molbenice kod podpi-
sanoga do 20. t. mj.

Glavarstvo občine
Barban, due 1. prosinca 1903.

Natječatelj:
Malobotic.

Br. 1073.

Natječaj.

Usljed zaključka, prihvaćenog od ob-
činskog zastupstva u sjednici od 20. pr.
mij. otvara se natječaj za občinsku pri-
molju (babici) za Barban uz god. plaću od
160 K isplativi iz občinsko blagajne u
mjesečnim obročima.

Istarska Posuđilnica u Puli.

Prima zadrugare, koji uplačuju zadužnili dijelova jedan ili
više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član
istoga 4 1/2 % kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez pred-
hodnog otkaza, iz-
nose do 400 K uz otkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz otkaz od
14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uloženja suglasno
ustanovio veći ili manji rok za otkaz.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom,
i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnike u garantiju.

Uredovni sati svaki dan od 9-12 sati pr. p. i 3-7 sati
po podne; u nedjelju i blagдане
osim julijsa i avgusta mjeseca od 9-12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Via Giulia br. 5, prizemno
lijevo, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Putnici u Ameriku! CUNARD LINE

prevaža putnike između TRSTA-NOVI-YORK i natrag
bezim parobrodom „AURANA“ sa 1200 mjestima III. razreda i sa 300 salo-
mjestima II. razreda sa kabinama — i brojim parobrodom „CARPATHIA“ sa
2000 mjestima III. razreda i sa 400 salo-mjestima II. razreda sa kabinama.

Cijena putne karte iz svake Luke u Dalmaciji i Istri

preko Trsta u Novi-York

ujedno — počamši sa dnevnom ukrepanju u TRSTU — sa hranom, vinom,
i čitavom poslužbom stoji:

III. razred — za osobu 180 K.

Putnici mogu kupiti ove putne karte kod Lloydovih agenata u svih luka Istra i Dal-
macije — u Rijeci pak samo kod g. Petra Popovića.

Odlazak iz TRSTA:

„CARPATHIA“ 15. decembra 1903 , „CARPATHIA“ 2. februara 1904

„AURANA“ 29. decembra 1903 , „AURANA“ 16. februara 1904

Za pobliže obavijesti, putne karte, prijevoze za druge uzgredne Luke i zeljeničko postaje iz
Nova-Yorka u unutrašnjoj gradov Savočnih država Sjeverne Amerike, obrati se na

Glavno zastupstvo za Austriju Schröder & Co. - Trst

Via Carlo Ghega br. 8, I. kat.

Naslov za brzojave: SCHRODERCO - TRST.